

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

**ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΟΣΟ ΑΦΟΡΑ ΤΟ
ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ**

**ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ,
ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ: 14279**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: Κα ΙΜΠΡΙΞΗ ΕΛΕΝΗ

**ΑΘΗΝΑ
ΙΟΥΝΙΟΣ 2013**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
Περιεχόμενα	1
Περίληψη	3
Πρόλογος	4
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:</u> Εισαγωγικές έννοιες	5
1.1 Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα από το 2009 έως σήμερα 2013	5
1.2 Η επιβολή φόρων ως σύστημα δημοσιονομικής πολιτικής για την αύξηση των κρατικών εσόδων	10
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:</u> Νομοθετικό πλαίσιο φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων	12
2.1 Νόμος 2238/2004: «Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος»	12
2.1.1 Αντικείμενο & υποκείμενο του φόρου	12
2.1.2 Εισόδημα και η εξεύρεσή του	13
2.1.3 Φορολογία εισοδήματος των συζύγων και των ανήλικων τέκνων	13
2.1.4 Απαλλαγές από το φόρο & έκπτωση δαπανών από το εισόδημα	13
2.1.5 Υπολογισμός και καταβολή φόρου	16
2.2 Νόμος 3842/2010: «Αποκατάσταση φορολογικής δικαιοσύνης και αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής»	18
2.2.1 Βασικές αλλαγές στις διατάξεις του ΚΦΕ για τη χρήση 2010	18
2.3 Νόμος 3986/2011 «Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012 - 2015.» (Άρθρα 27-31) & Νόμος 4024/2011 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενιαίο μισθολόγιο - βαθμολόγιο, εργασιακή εφεδρεία και άλλες διατάξεις εφαρμογής του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012-2015»	22
2.3.1 Βασικές αλλαγές στις διατάξεις του ΚΦΕ για τις χρήσεις 2011 και 2012	23
2.4 Νόμος 4110/2013: «Ρυθμίσεις στη φορολογία εισοδήματος, ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών και λοιπές διατάξεις.»	27
2.4.1 Βασικές αλλαγές στις διατάξεις του ΚΦΕ για τη χρήση 2013	27
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:</u> Πρακτική εφαρμογή φορολογίας στα εισοδήματα μίας οικογένειας από το 2009 έως και το 2013	29
3.1 Αριθμητικά δεδομένα παραδείγματος	29
3.2 Φορολογία εισοδήματος της οικογένειας	30

3.2.1 Για τη χρήση 2009	32
3.2.2 Για τη χρήση 2010	35
3.2.3 Για τη χρήση 2011	39
3.2.4 Για τη χρήση 2012	41
3.2.5 Για τη χρήση 2013	44
Συμπεράσματα	48
Επίλογος	51
Βιβλιογραφία	52

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία θα περιγραφούν όλες οι διαχρονικές αλλαγές στις διατάξεις του φορολογικού συστήματος που επιβάρυναν το εισόδημα των φυσικών προσώπων μετά την κρίση χρέους του 2009 έως σήμερα. Θα γίνει μια ανάλυση του οικονομικού περιβάλλοντος στο οποίο αναπτύχθηκε το φαινόμενο της κρίσης και η επιλογή της αύξησης των φόρων στα φυσικά πρόσωπα ως μέτρο δημοσιονομικής πολιτικής για την κάλυψη μέρους των κρατικών εξόδων. Στο πλαίσιο αυτό θα παρουσιαστεί και ένα πρακτικό παράδειγμα φορολόγησης μιας μέσης ελληνικής οικογένειας για το χρονικό διάστημα από 2009 έως 2013.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αυτό που χαρακτηρίζει τη σύγχρονη εποχή σε παγκόσμιο επίπεδο είναι μια έντονη οικονομική ύφεση και πτώση των αγορών ως αποτέλεσμα της αναποτελεσματικότητας του τραπεζικού συστήματος. Η αλόγιστη παροχή δανείων προς επιχειρήσεις και νοικοκυριά δημιούργησε υπερχρεωμένους δανειολήπτες κυρίως από την πλευρά των ιδιωτών, οι οποίοι στο τέλος δεν μπορούσαν να αποπληρώσουν τα χρέη τους και γινόντουσαν πλήρως αφερέγγυοι.

Η παγκόσμια οικονομική συγκυρία σαφέστατα επηρέασε και τη χώρα μας έχοντας άμεσες επιπτώσεις στα εισοδήματα των απλών πολιτών. Η οικονομική ύφεση και η ανάγκη δανεισμού από την Ευρωπαϊκή Ένωση οδήγησε σε μια καθίζηση της ελληνικής αγοράς μειώνοντας σημαντικά τους μισθούς με άμεσο αποτέλεσμα την μείωση της κατανάλωσης και τη συρρίκνωση του ελληνικού εμπορίου.

Από την άλλη πλευρά η ελληνική κυβέρνηση σε μια προσπάθεια να συγκεντρώσει άμεσα χρήματα για να καλύψει τις κρατικές δαπάνες σε συνδυασμό με τις πιέσεις που δέχθηκε από τους ξένους δανειστές εφάρμοσε μια σειρά από φορολογικές επιβαρύνσεις αυξάνοντας τους συντελεστές και επιρρίπτοντας όλο το βάρος στα ήδη χαμηλά εισοδήματα των φυσικών προσώπων.

Στην παρούσα εργασία λοιπόν θα γίνει μια ανάλυση της οικονομικής κατάστασης της χώρας από το 2009 έως σήμερα επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον κυρίως στις συνεχόμενες αλλαγές που επήλθαν στο φορολογικό σύστημα με αποτέλεσμα να αυξηθούν οι φόροι που επιβαρύνουν τους ιδιώτες.

Στο πρώτο κεφάλαιο θα γίνει μια αναφορά στην επιβολή φόρων ως σύστημα δημοσιονομικής πολιτικής με στόχο την άμεση είσπραξη μετρητών ως απόρροια της οικονομικής ύφεσης και πως αυτό επηρεάζει την καθημερινότητα των φυσικών προσώπων.

Στη συνέχεια θα περιγραφεί με λεπτομέρεια όλο το νομοθετικό πλαίσιο του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος καθώς και οι συνεχείς αλλαγές που το τροποποίησαν ως αποτέλεσμα της εφαρμογής των μνημονίων. Στο τελευταίο κεφάλαιο θα αναπτυχθεί ένα πρακτικό παράδειγμα φορολόγησης των εισοδημάτων μιας οικογένειας προκειμένου να γίνουν κατανοητές οι διαχρονικές επιπτώσεις στα εισοδήματα των ιδιωτών με βάση τις ισχύουσες διατάξεις.

Ιούνιος 2013

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:

Εισαγωγικές έννοιες

Οικονομική κρίση ονομάζεται η διαρκής και αισθητή μείωση της οικονομικής δραστηριότητας μιας χώρας σε όλα τα επίπεδα όπως επενδύσεις, παραγωγή, απασχόληση κτλ¹. Η οικονομική κρίση που διανύει η χώρα μας έχει δημιουργήσει εντελώς νέα και δυσμενή οικονομικά δεδομένα για επιχειρήσεις και ιδιώτες δεσμεύοντας παράλληλα το μέλλον της χώρας. Πολύ γρήγορα χρονικά και πολύ άμεσα πρακτικά, η ελληνική αγορά έχει συρρικνωθεί σε τέτοιο βαθμό που ο αριθμός των ενεργών επιχειρήσεων μειώνεται συνεχώς και η ανεργία έχει φτάσει σε τέτοια ύψη που δημιουργεί βιοποριστικό πρόβλημα σε πολλές οικογένειες. Το βασικό πρόβλημα είναι ότι κυρίως η επιβολή φόρων επήλθε πολύ γρήγορα και δραματικά ώστε, ενώ είναι λίγα τα χρόνια που η χώρα βρίσκεται στην ύφεση, η οικονομική πραγματικότητα των φυσικών προσώπων έχει αλλάξει ριζικά, αφού οι νομοθετικές αλλαγές στο φορολογικό σύστημα είναι πολλές και ριζικές όλα αυτά τα χρόνια.

1.1 Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα από το 2009 έως σήμερα 2013

Το 2009 ήταν έτος σταθμός στην ιστορία της νεότερης Ελλάδας καθώς σήμανε την αρχή μιας οικονομικής καθίζησης άνευ προηγουμένου. Ως αντίκτυπο της παγκόσμιας οικονομικής ύφεσης, η χώρα επηρεάστηκε πολύ γρήγορα από τις δυσμενείς συγκυρίες και ανήμπορη να αντιμετωπίσει τις υπέρογκες κρατικές δαπάνες κατέφυγε σε ευρωπαϊκό δανεισμό και αύξηση της εγχώριας φορολογίας, επιβαρύνοντας σε σημαντικό βαθμό κυρίως τα φυσικά πρόσωπα.

Η αρχή του κακού στη χώρα μας προκλήθηκε από τις διεθνείς συγκυρίες με την έντονη χρηματοπιστωτική κρίση να βρίσκεται στο επίκεντρο της αμερικανικής ηπείρου². Στις Ηνωμένες Πολιτείες την προηγούμενη δεκαετία κυρίως χορηγήθηκαν πολλά δάνεια σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά με χαμηλά και καθόλου αυστηρά εισοδηματικά κριτήρια με αποτέλεσμα, να δημιουργηθούν πολύ γρήγορα υπερχρεωμένοι δανειολήπτες που αδυνατούσαν ανταποκριθούν στις δανειακές τους υποχρεώσεις. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να αποδυναμωθεί το τραπεζικό σύστημα

¹ <http://el.wikibooks.org>

² <http://el.wikibooks.org>

αφού είχε δώσει πολλά κεφάλαια προς δανεισμό και αδυνατούσε να τα συγκεντρώσει πίσω.

Κατά το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος, η διεθνής κρίση είναι «περισσότερο συστηματική παρά κυκλική³». Αυτό σημαίνει ότι η οικονομική κρίση παράχθηκε από το ίδιο το σύστημα και την οικονομική πολιτική που βασίζεται στην απελευθέρωση των αγορών που στόχο έχει την αυτορρύθμιση των προβλημάτων της μέσω των διαδικασιών της προσφοράς και της ζήτησης παρά με τον κρατικό παρεμβατισμό. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα μια ανισοδιανομή του πλούτου και της παραγωγής που σε συνδυασμό με την παροχή πολλών δανειακών κεφαλαίων στην αγορά από πλευράς τραπεζικού συστήματος, δημιουργήθηκαν πολλοί αφερέγγυοι δανειολήπτες. (Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος, άρθρο «Η κρίση της ελληνικής οικονομίας και η αντιμετώπιση της»)

Η κατάσταση αυτή λοιπόν είχε άμεσες προεκτάσεις και στη χώρα μας. Αυτή η τάση των αμερικάνικων τραπεζών να διοχετεύουν πολλά κεφάλαια στην αγορά χωρίς αυστηρά κριτήρια, υιοθετήθηκε στον ίδιο βαθμό τόσο από πλευράς Ευρωπαϊκής Ένωσης στο σύνολό της όσο και από πλευράς Ελλάδας μεμονωμένα. Σε αυτό το πλαίσιο πολύ άμεσα δημιουργήθηκαν ταυτόχρονα τα εξής προβλήματα: αφενός αποδυναμώθηκε το ελληνικό τραπεζικό σύστημα με την παροχή πολλών δανείων προς υπερχρεωμένα νοικοκυριά και επιχειρήσεις με πλήρη αδυναμία να πάρουν τα χρήματά τους πίσω και αφετέρου έναν ήδη υπερχρεωμένο κρατικό φορέα, ο οποίος για να καλύψει τις καθημερινές δημοσιονομικές δαπάνες του, δανειζόταν σε τέτοιο βαθμό που έχασε την πιστοληπτική του ικανότητα και δεν έβρισκε δανειστές.

Τα **αίτια** συνεπώς αυτής της οικονομικής ύφεσης συνοψίζονται στην κρατική πολιτική που ακολουθούσαν οι ελληνικές κυβερνήσεις στην εφαρμογή υψηλών φόρων με αξιοσημείωτη αδυναμία στους εισπρακτικούς μηχανισμούς να συγκεντρώσουν τους φόρους αυτούς στα κρατικά ταμεία και στην ίδια την ύπαρξη του ευρώ. Ειδικά το τελευταίο έχει μεγάλη σημασία καθώς κάτω από την κοινή στέγη της Ευρωπαϊκής Ένωσης συγκεντρώθηκαν πολλά κράτη με διαφορετικό βαθμό ανάπτυξης και δανειακές υποχρεώσεις, τα οποία υποχρεούνταν να ακολουθήσουν κοινή δημοσιονομική πολιτική μέσω της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ως προς την ποσότητα του νομίσματος του ευρώ που διακινούνταν.

³ <http://www.oe-e.gr/publ/ecocr/ecocr.pdf>

Συνεπώς, λόγω της συμμαχίας με την Ευρωπαϊκή Ένωση και προκειμένου να αποφευχθούν τα χειρότερα με την υποτίμηση του νομίσματος του ευρώ, ακολουθήθηκε μια πολιτική με έκδοση ομολόγων προκειμένου δοθεί μια «παράταση» χρόνου στα κρατικά ελλείμματα με στόχο την ανασύνταξη και επανακαθορισμό της κρατικής οικονομικής πολιτικής. Αυτό συνεπάγεται μια μείωση των δημοσίων μισθών και συντάξεων και μια ταχύτατη περικοπή δημοσίων εξόδων με συγχωνεύσεις κρατικών φορέων και περιορισμό της γραφειοκρατίας σε συνδυασμό με την εφαρμογή υψηλής φορολόγησης προς πάσα κατεύθυνση.

Προφανώς λοιπόν, όλες αυτές οι αλλαγές είχαν άμεση επίπτωση στα φυσικά κυρίως πρόσωπα. Η οικονομική ύφεση ξεκίνησε το 2009 στη χώρα μας και εντάθηκε τόσο γρήγορα και τόσο δραστικά σε εγχώριο επίπεδο που άλλαξε σχεδόν ολοκληρωτικά την καθημερινότητα των Ελλήνων, με τον αριθμό των ενεργών επιχειρήσεων να μειώνεται, το ποσοστό ανεργίας να εντείνεται και να αυξάνεται συνεχώς και τα εισοδήματα να μειώνονται δραστικά τόσο λόγω περικοπών όσο και λόγω φορολόγησης.

Ένα πρώτο βασικό **χαρακτηριστικό** της κρίσης, όπως έγινε ήδη κατανοητό, είναι η συνεχή μείωση των ενεργών και –πόσο μάλλον- των υγιών επιχειρήσεων, με συνέπεια να έχουν μειωθεί οι θέσεις εργασίας. Αυτό έχει άμεσο αντίκτυπο στα φυσικά πρόσωπα διότι εάν εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα διατρέχουν τον κίνδυνο των απολύσεων ή στην καλύτερη περίπτωση των μειώσεων στους μισθούς, ενώ εάν εργάζονται στο δημόσιο τομέα αντιμετωπίζουν πολλές μισθολογικές περικοπές. Αυτό συνεπάγεται μια άμεση μείωση στην ευημερία των πολιτών από κοινωνική σκοπιά και μια τεράστια μείωση στον καταναλωτισμό, αφού τα άτομα περιορίζουν σημαντικά τις αγοραστικές τους συνήθειες διότι δεν έχουν χρήματα να διαθέσουν.

Όπως γίνεται κατανοητό, η εμπορική δραστηριότητα σχεδόν εξαλείφεται. Όταν δεν υπάρχουν καταναλωτές να προσφέρουν κεφάλαια για αγορές τα οποία θα παραλάβουν οι επιχειρήσεις και θα επανεπενδύσουν, δεν κινείται χρήμα στην αγορά και δεν υπάρχει ανάπτυξη. Οι επιχειρήσεις δεν έχουν ρευστότητα να αντιμετωπίσουν τα λειτουργικά τους έξοδα και ταυτόχρονα δε διαθέτουν κεφάλαια για να επενδύσουν περαιτέρω σε άλλους προορισμούς. Υπάρχει ύφεση και αδυναμία αποπληρωμής όλων των υποχρεώσεων.

Προφανώς όλα τα παραπάνω έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση της ανεργίας, ως μια ακόμη επίπτωση της οικονομικής κρίσης. Σύμφωνα με το δελτίο τύπου της

Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας στις 14/3/2013⁴, η ανεργία στη χώρα μας το τελευταίο τρίμηνο του 2012 ανήλθε σε 26,0% σε σχέση με το τρίτο τρίμηνο του 2012 που ήταν 24,8% και συγκριτικά με το τέταρτο τρίμηνο του 2011 που ήταν 20,7%. Σύμφωνα με την ίδια πηγή, η ανεργία πλήττει κυρίως τις γυναίκες με το αντίστοιχο ποσοστό να ανέρχεται σε 29,7% για το τέταρτο τρίμηνο του 2012 σε σύγκριση με το ποσοστό των αντρών που κυμαίνεται σε 23,3% για την ίδια περίοδο.

Όπως γίνεται κατανοητό και επισήμως, τα στοιχεία αυτά είναι ιδιαίτερα δυσοίωνα για την ελληνική οικονομία. Η κρίση στη χώρα μας έχει αυξήσει πάρα πολύ το ποσοστό ανεργίας και το φαινόμενο αυτό εξακολουθεί να εντείνεται το 2013 με συνέπειες που ακόμα είναι άγνωστες για την Ελλάδα. Σύμφωνα με άρθρο της εφημερίδας «Το Έθνος», το φαινόμενο της μετανάστευσης που εμφανίζεται πιο αισθητά αυτή τη χρονική περίοδο αφορά κυρίως νέους επιστήμονες με πτυχία και πολυετείς σπουδές που αναζητούν ένα καλύτερο επαγγελματικό αύριο στις ηπείρους της Αμερικής και Αυστραλίας κυρίως, γεγονός αρκετά εντυπωσιακό, μιας και η μετανάστευση αφορά μορφωμένους νέους ανθρώπους και όχι ηλικιακά μεγαλύτερους όπως τις δεκαετίες του '40 και '50. (Εφημερίδα Το Έθνος: «Οι Έλληνες, η κρίση και οι δρόμοι της φυγής», 28/1/2013)

Στο ίδιο πνεύμα υπάρχει μεγάλο πρόβλημα στη ρευστότητα των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα, τα οποία αδυνατούν να προσφέρουν κεφάλαιο κίνησης στις επιχειρήσεις και ρευστότητα στην αγορά. Σημειώνεται ότι μετά το 2010 οι ελληνικές τράπεζες συνέβαλαν καθοριστικά στην αντιμετώπιση της κρίσης ρευστότητας του Δημοσίου, απορροφώντας και αγοράζοντας τα περισσότερα ομόλογα και γραμμάτια που εξέδωσε το Δημόσιο, καθώς το ενδιαφέρον από άλλους επενδυτές ήταν μηδενικό και η έλλειψη ρευστότητας έθετε σε κίνδυνο το μέλλον της ελληνικής οικονομίας και χώρας εν γένει. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την άμεση δυσλειτουργία των ίδιων των ελληνικών τραπεζών με τα «κουρέματα» των ομολόγων που ακολούθησαν και έπρεπε αναγκαστικά να απορροφηθούν. (Διαδικτυακή εφημερίδα “My way press”: «Ελληνικό τραπεζικό σύστημα, μέτρα ενίσχυσης της ρευστότητας και χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας⁵»)

Όλα τα παραπάνω συνέβαλαν στο γεγονός ότι δεν υπάρχει ικανοποιητικό επίπεδο ρευστότητας από πλευράς τραπεζικού συστήματος το οποίο εν συνεχεία θα

⁴http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE/BUCKET/A0101/PressReleases/A0101_SJO01_DT_QQ_04_2012_01_F_GR.pdf

⁵ <http://www.mywaypress.gr/eurobank-efg-8/>

μπορούσε να διοχετευθεί στην αγορά, πράγμα που ποτέ δεν έγινε. Ως συνέπεια λοιπόν, οι ελληνικές τράπεζες άρχισαν να συγχωνεύονται προκειμένου να δημιουργήσουν πιο δυνατούς τραπεζικούς σχηματισμούς όπως ενδεικτικά η Τράπεζα Πειραιώς με την Τράπεζα Κύπρου, η Τράπεζα ALPHA με την Εμπορική Τράπεζα. Στο ίδιο πνεύμα ήρθε και η ανάγκη για ανακεφαλαιοποίηση κάποιων τραπεζών όπως με τις πιο πρόσφατες την Εθνική Τράπεζα και την Eurobank, των οποίων μάλιστα η συγχώνευση δεν πραγματοποιήθηκε. Η οικονομική κατάσταση όπως υπάρχει στις μέρες μας αναγκάζει αυτές τις δύο τράπεζες να προβούν σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου για να ενισχύσουν τη ρευστότητά τους. (Εφημερίδα «Το Έθνος»: «Ανακεφαλαιοποίηση μετ' εμποδίων», 10/4/2013⁶)

Σαφέστατα σε όλη αυτή τη δραματική οικονομική ύφεση και στα πλαίσια της ευρύτερης προσπάθειας του δημοσίου να αντλήσει κεφάλαια από τους πολίτες για να καλύψει τα υπέρογκα κρατικά έξοδα που έχει, ήρθαν σφοδρές αλλαγές στο φορολογικό σύστημα που πλήττουν κυρίως τα φυσικά πρόσωπα και δεν έχουν κοπάσει ακόμα. Ο Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος όπως θεσμοθετήθηκε με το Ν.2238/1994 έχει δεχθεί από το 2009 μια σωρεία αλλαγών με αυξητική τάση στους φόρους και ταυτόχρονα μειωτική σε όλους τους παράγοντες φοροελαφρύνσεων, ενώ ψηφίστηκαν νέα φορολογικά μέτρα έκτακτης φύσης όπως είναι το Έκτακτο Ειδικό Τέλος Ηλεκτροδοτούμενων Δομημένων Επιφανειών, γνωστό ως «χαράτσι» και η έκτακτη εισφορά αλληλεγγύης για εισοδήματα άνω των 12000 ευρώ.

Συνεπώς, το φορολογικό σύστημα της χώρας έγινε ακόμα πιο σκληρό και χρονικά συμπίπτει με όλες τις υπόλοιπες αρνητικές συνέπειες της οικονομικής ύφεσης όπως αναπτύχθηκαν παραπάνω. Αυτό συνεπάγεται μια τεράστια φορολογική επιβάρυνση στους πολίτες που την ίδια στιγμή που καλούνται να πληρώσουν όλο και περισσότερους φόρους με πιο βεβαρημένους συντελεστές, βλέπουν τα εισοδήματά τους να μειώνονται σε σημαντικό βαθμό και την ανεργία να πλήττει το εργατικό δυναμικό.

Το σίγουρο είναι ότι η οικονομική ύφεση θα εξακολουθεί να μαστίζει την Ελλάδα τουλάχιστον την επόμενη πενταετία και θα πρέπει να γίνει μια διαρθρωτική αλλαγή από τη βάση του φορολογικού συστήματος στο άμεσο μέλλον, διότι όπως οι φόροι θα πλήττουν τους πολίτες, το Δημόσιο δεν θα καταφέρνει να εισπράττει τα

⁶ <http://www.ethnos.gr/article.asp?catid=22770&subid=2&pubid=63810287>

ποσά που επιρρίπτει αφού αρκετά φυσικά πρόσωπα δεν αμείβονται για να μπορούν να πληρώσουν, οπότε πάλι θα υπάρχει πρόβλημα στην κάλυψη των κρατικών εξόδων.

1.2 Η επιβολή φόρων ως σύστημα δημοσιονομικής πολιτικής για την αύξηση των κρατικών εσόδων

Ο σκοπός κάθε οργανωμένης κοινωνίας είναι να καταφέρει να δημιουργήσει μια οικονομία με τέτοιο τρόπο ώστε τελικά να αυξήσει την ευημερία των πολιτών της. Υπάρχουν φορές, που ο ίδιος ο μηχανισμός της ελεύθερης αγοράς δεν λειτουργεί οπότε σε αυτές τις περιπτώσεις απαιτείται η κρατική παρέμβαση για να εξομαλυνθούν οι ανωτέρω ανισορροπίες και να επανέλθει η οικονομία σε τροχιά ανάπτυξης. Κύρια αρμοδιότητα των δημοσίων φορέων σε αυτές τις περιπτώσεις είναι η ανάπτυξη της κατάλληλης δημοσιονομικής πολιτικής για την εισροή εσόδων και κάλυψη κρατικών δαπανών με κυριότερο «όπλο» τη φορολογία.

Δημοσιονομική πολιτική καλούνται όλα τα μέτρα και αποφάσεις που λαμβάνει και εφαρμόζει η εκάστοτε κυβέρνηση στα πλαίσια της οικονομικής πολιτικής και ανάπτυξης με σκοπό τα έσοδα που επιτυγχάνει να καλύψουν εν μέρει τα κρατικά έξοδα και το υπόλοιπο να επενδυθούν σε δημόσια έργα που θα βελτιώσουν την κοινωνική ευημερία. Σε περιόδους οικονομικής σταθερότητας ή ανάκαμψης οι διοικούντες στοχεύουν στην μείωση του ελλείμματος. Αντίθετα σε περιόδους ύφεσης σκοπός είναι η μείωση της φορολογίας ή η αύξηση των δημόσιων επενδύσεων. Το συγκεκριμένο μέτρο ακολούθησαν στην τελευταία οικονομική κρίση, το 2008, οι ΗΠΑ, Βραζιλία, κτλ και απέφυγαν τις πιο δύσκολες καταστάσεις⁷.

Οι οικονομολόγοι και άλλοι επιστήμονες έχουν ασχοληθεί εκτενώς με την έννοια της φορολογίας αφού ταυτόχρονα αποτελεί την κυριότερη πηγή εσόδων στις ανεπτυγμένες χώρες αλλά και μια χρηματική επιβάρυνση προς τους πολίτες που τους μειώνει το διαθέσιμο προς κατανάλωση εισόδημα. Με τον όρο λοιπόν φορολογία εννοείται η επιβολή χρηματικών επιβαρύνσεων στους πολίτες, οι οποίες μειώνουν τα έσοδα των πολιτών υπέρ του κράτους με σκοπό να καλυφθούν τα κρατικά έξοδα. Η φορολογία αφορά τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που ζουν και εργάζονται στην ελληνική επικράτεια και στοχεύει κυρίως στην ανακατανομή του εισοδήματος

⁷ Γιάννης Βαρουφάκης, «Κρίσης Λεξιλόγιο», Εκδόσεις Ποταμός

ανάμεσα στους πολίτες, ώστε οι έχοντες περισσότερο εισόδημα να πληρώνουν αναλογικά περισσότερους φόρους και το αντίστροφο.

Το βασικό χαρακτηριστικό της επιβολής των φόρων είναι ότι αποτελεί το μόνο μέσο διακίνησης χρημάτων από τον ιδιώτη στο δημόσιο. Γίνεται αντιληπτό ότι αποτελεί μια μονομερή συναλλαγή, αφού το κράτος δεν χρηματοδοτεί τους πολίτες και ταυτόχρονα έχει αναγκαστικό χαρακτήρα. Σαφέστατα για να ικανοποιείται το αίσθημα της δικαιοσύνης, στην επιβολή της φορολογίας συνυπολογίζονται οι διαφορετικές συνθήκες διαβίωσης των πολιτών ώστε να τύχουν διαφορετικής και δίκαιης φορολογικής μεταχείρισης στα πλαίσια του νόμου.

Κατά τον Striglitz⁸ τα βασικά χαρακτηριστικά ενός καλού φορολογικού συστήματος θα πρέπει να είναι ευκαμψία, δικαιοσύνη προς όλους, πολιτική υπευθυνότητα, οικονομική αποτελεσματικότητα και διαχειριστική απλότητα. Από την άλλη, οι δύο βασικές κατηγορίες φόρων που εφαρμόζονται είναι οι κάτωθι:

- *Άμεσοι φόροι:* Αφορά την καταβολή εισφορών από φυσικά ή νομικά πρόσωπα στο κράτος. Είναι αξιοκρατικοί αφού λαμβάνουν υπόψη τους τη διαφοροποίηση που υπάρχουν στα εισοδήματα των πολιτών με αποτέλεσμα να καθορίζει το ύψος του φόρου ανάλογα με τι εισοδηματικές τάξεις.
- *Έμμεσοι φόροι:* Στηρίζεται στην άντληση εσόδων στις περιπτώσεις που δεν είναι εφικτό μέσω των κλιμάκων της άμεσης, ενώ δεν χαρακτηρίζεται από αναλογικότητα, υπό την έννοια ότι είναι ο ίδιος συντελεστής φορολογίας για όλους τους φορολογούμενους. Ένα κατανοητό παράδειγμα είναι ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) που εφαρμόζεται στις συναλλαγές.

Πολλοί ερευνητές θεωρούν ότι μέσω της φορολόγησης και έπειτα της αναδιανομής του εισοδήματος μπορεί να υπάρξει λύση στο δύσκολο θέμα της οικονομικής κρίσης. Το λογικό είναι να υπάρχει υψηλότερη φορολόγηση στα είδη πολυτελείας και συγχρόνως χαμηλότερη φορολόγηση στα είδη πρώτης ανάγκης από πλευράς αγαθών και ταυτόχρονα επιβολής κλίμακας φορολογίας αναλογικά με τα εισοδήματα που δηλώνονται. Σύμφωνα με αυτό τον τρόπο το κράτος εισπράττει χρήματα ανάλογα με την οικονομική δυνατότητα των πολιτών και κατ' επέκταση να ικανοποιήσει τις κρατικές ανάγκες για κάλυψη εξόδων.

⁸J.Stiglitz «Οικονομική του δημόσιου τομέα», Εκδ: Κριτική Επιστημονική Βιβλιοθήκη 1992, σελ.466-477

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:

Νομοθετικό πλαίσιο φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων

Από τη στιγμή που το ελληνικό κράτος ζήτησε τη βοήθεια και κατ' επέκταση το δανεισμό από τους συμμάχους της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η χώρα μπήκε σε ένα κυκλώνα διαπραγματεύσεων κυρίως του νομοθετικού πλαισίου ως προς τη λειτουργία του φορολογικού συστήματος ως μέσο δημοσιονομικής πολιτικής, με αποτέλεσμα μια πληθώρα αλλαγών την περίοδο 2009 έως 2013 στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ΚΦΕ), όπως ψηφίστηκε με το Νόμο 2238 του 2004.

2.1 Νόμος 2238/2004: «Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος»⁹

2.1.1 Αντικείμενο & υποκείμενο του φόρου

Το **αντικείμενο** του εν λόγω νόμου, όπως παρουσιάζεται στο άρθρο 1, είναι η επιβολή φόρου στο συνολικό καθαρό εισόδημα που προκύπτει είτε στην ημεδαπή είτε στην αλλοδαπή και αποκτάται από φυσικά πρόσωπα τα οποία είτε διαμένουν στην Ελλάδα είτε δεν μένουν μόνιμα αλλά μπορεί να αποκτούν εισόδημα στην χώρα. Προφανώς λοιπόν, αντικείμενο του ΚΦΕ είναι η επιβολή φόρου στο εισόδημα που δημιουργείται από κάθε πηγή, όπως μισθούς, συντάξεις, εμπόριο, ελεύθερο επάγγελμα, ενοικίαση χώρων κ.ά. στην ελληνική επικράτεια. Αντικείμενο είναι επίσης και η κληρονομία που λαμβάνουν τα φυσικά πρόσωπα (παρ. 3 του άρθρου 2).

Την υποχρέωση της φορολόγησης έχουν τα φυσικά πρόσωπα γενικότερα, που αποτελούν και το **υποκείμενο** της φορολόγησης κατά τη νομοθεσία. Στην έννοια του φυσικού προσώπου περιλαμβάνονται όλα τα άτομα που διαμένουν στην Ελλάδα άσχετα εάν είναι Έλληνες υπήκοοι ή έχουν υπηκοότητα άλλης χώρας, καθώς επίσης και οι Έλληνες πολίτες που υπηρετούν στην αλλοδαπή, σύμφωνα με την παράγραφος 2 του άρθρου 2. Σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει τα πρόσωπα αυτά να είναι λειτουργοί ή να συνδέεται η εργασία τους με το δημόσιο ή ιδιωτικό δίκαιο με κάποιο φορέα της Γενικής Κυβέρνησης όπως είναι οι υπάλληλοι των ελληνικών πρεσβειών, κτλ. Επίσης, όσοι είναι θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έχουν τη συνήθη διανομή τους στην Ελλάδα και κατ' επέκταση θεωρείται ότι τα μέλη της

⁹ www.taxheaven.gr

οικογένειας που τους βαρύνουν μένουν μόνιμα στην χώρα μας. Σαφέστατα εάν τα εν λόγω άτομα αποδείξουν το αντίθετο, θα φορολογηθούν στο κράτος που διαμένουν.

Εξαίρεση των ανωτέρω, όπως αναφέρει η παράγραφος 5 του άρθρου 2 είναι οι αλλοδαποί υπήκοοι που μένουν στην ελληνική επικράτεια αλλά αποκτούν εισόδημα από ξένη χώρα. Στην περίπτωση αυτή, υπόκειται σε φόρο μόνο για το εισόδημα που προκύπτει στην Ελλάδα, για τρία διαδοχικά έτη και για μία μόνο φορά, εφόσον το φυσικό πρόσωπο που έχει τη συνήθη διαμονή του στην Ελλάδα και υπόκειται σε φόρο για το παγκόσμιο εισόδημά του σε κράτος το οποίο δεν έχει συνάψει με την Ελλάδα Σύμβαση για την Αποφυγή Διπλής Φορολογίας (Σ.Α.Δ.Φ.).

2.1.2 Εισόδημα και η εξεύρεσή του

Το εισόδημα στο οποίο επιβάλλεται φόρος είναι αυτό που αποκτήθηκε κατά τη διάρκεια ενός ημερολογιακού έτους από διάφορες πηγές (παράγραφος 1, άρθρο 4), όπως: μισθωτές υπηρεσίες, γεωργικές και εμπορικές επιχειρήσεις, ελεύθερα επαγγέλματα, ενοικίαση ακινήτων, κινητές αξίες, εισοδήματα αλλοδαπής προέλευσης (παράγραφος 2, άρθρο 4). Να σημειωθεί ότι ο φόρος επιβάλλεται στο σύνολο των εισοδημάτων ενός φυσικού προσώπου, σωρευτικά από όλες τις πηγές.

2.1.3 Φορολογία εισοδήματος των συζύγων και των ανήλικων τέκνων

Κάθε φυσικό πρόσωπο φορολογείται για τα πραγματικά εισοδήματα που διαθέτει από κάθε πηγή αθροιστικά, όπως επισημάνθηκε ανωτέρω. Αν το φυσικό πρόσωπο είναι παντρεμένο τότε υποβάλλει φορολογική δήλωση μαζί με τη σύζυγο αλλά φορολογείται ο καθένας ξεχωριστά για τα εισοδήματα του (παράγραφος 1, άρθρο 5). Στην περίπτωση που κάποιο ανήλικο τέκνο έχει εισόδημα προστίθεται και φορολογείται στο εισόδημα του γονέα που έχει τις περισσότερες αποδοχές. Αν και οι δύο γονείς έχουν ισόποσα έσοδα τότε προστίθεται στο εισόδημα του πατέρα (παράγραφος 3, άρθρο 5).

2.1.4 Απαλλαγές από το φόρο & έκπτωση δαπανών από το εισόδημα

Με τον όρο απαλλαγή από τη φορολογία εισοδήματος εννοείται η διαδικασία κατά την οποία είτε ένα εισόδημα δεν φορολογείται λόγω κάποιας αιτίας είτε

υπάρχουν νόμιμες φοροελαφρύνσεις που μειώνουν το φορολογητέο εισόδημα ή το φόρο εισοδήματος ανά περίπτωση.

↳ **Εισοδήματα που απαλλάσσονται του φόρου** μιας και αποτελούν «ειδικές» περιπτώσεις:

- Οι μισθοί των διπλωματικών αντιπροσώπων και των πρόξενων (παράγραφος 1, άρθρο 6).

- Τα εισοδήματα από ακίνητα απαλλάσσονται όταν η χρήση τους γίνεται από το Ελληνικό Δημόσιο μετά από εντολή εκπροσώπου του.

- Το (τεκμαρτό) εισόδημα που προκύπτει στην περίπτωση που γονείς παραχωρούν δωρεάν στέγη στα τέκνα τους ως κύρια κατοικία ή το αντίστροφο (παράγραφος 2, άρθρο 6).

- Τα **αυτοτελώς φορολογούμενα εισοδήματα**, όπως οι τόκοι καταθέσεων που έχουν οι φορολογούμενοι στις Ελληνικές τράπεζες, επειδή έχουν φορολογηθεί ήδη στην πηγή κατά τη δημιουργία τους με εξάντληση της φορολόγησής τους (παράγραφος 3, άρθρο 6).

- Οι συντάξεις που δίνονται σε ανάπηρους πολέμου ή στις οικογένειες τους, όσοι είναι ολικώς τυφλοί όπως και όσοι παρουσιάζουν αναπηρία άνω του 80%.

Εκτός από τα ανωτέρω, ο Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος ορίζει κάποιες δαπάνες που μειώνουν το φορολογητέο εισόδημα (παράγραφο 1 του άρθρου 8) και κάποιες άλλες που έχουν θέση φοροελαφρύνσεων και μειώνουν το φόρο που προκύπτει. Το ποιες δαπάνες ανήκουν στην εκάστοτε κατηγορία έχει τροποποιηθεί ανάλογα με το έτος στο οποίο αναφέρονται με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις.

↳ **Δαπάνες που μειώνουν το φορολογητέο εισόδημα** σύμφωνα με το Ν.2238/1994 για τη χρήση 2009:

- Δαπάνη ιατρικής περίθαλψης, αμοιβών γιατρών κ.ά. εκπίπτει 100% χωρίς περιορισμό.

- Δαπάνη που καταβάλλεται σε δικηγόρο για παροχή νομικών συμβουλών εκπίπτει 100% χωρίς περιορισμό.

- Ασφάλεια ζωής και προσωπικών ατυχημάτων εκπίπτει κατά 100% και μέχρι 1200€.

- Ποσό υποχρεωτικών εισφορών σε ασφαλιστικά ταμεία, όπως ΟΑΕΕ, ΤΣΜΕΔΕ, Ταμείο Νομικών κ.ά. εκπίπτει κατά 100% χωρίς περιορισμό.

- Δωρεές ασθενοφόρων, ιατρικών μηχανημάτων κτλ στο Δημόσιο, χρηματικών ποσών στο Δημόσιο, ΟΤΑ, Εκκλησία, αθλητικά σωματεία κτλ εκπίπτουν κατά 100%.

- Δωρεές για πολιτιστικές χορηγίες προς το Δημόσιο, εκπίπτουν κατά 30%.

- Ενοίκιο κύριας κατοικίας λόγω μετακίνησης φορολογούμενου έως 40 ετών εκτός των νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης εκπίπτει κατά 100% και μέχρι 3600€.

- Δεδουλευμένοι τόκοι που καταβλήθηκαν από τον φορολογούμενο για στεγαστικά δάνεια που αποκτήθηκαν έως 31-12-2002 πρώτης κατοικίας μέχρι 120 τμ εκπίπτουν κατά 100%.

- Δαπάνη για εγκατάσταση φυσικού αερίου, τηλεθέρμανσης κá εκπίπτει κατά 20% με όριο τα 700€.

- Δαπάνη παροχής υπηρεσιών (το μέτρο των «αποδείξεων») εκπίπτει κατά 40% και μέχρι 8000€ και για τους δύο συζύγους.

- Στη παράγραφο 2 του άρθρου 8 αναφέρεται ότι εκπίπτει ως δαπάνη χωρίς υποχρέωση υποβολής δικαιολογητικών ποσό 2400€ για τη χρήση 2009 για πρόσωπα που εμφανίζουν ή συνοικούν με τον φορολογούμενο με αναπηρία 67% και πάνω, αν είναι τυφλοί, θύματα πολέμου, οι ανάπηροι αξιωματικοί και όσοι παίρνουν σύνταξη από το δημόσιο ταμείο ως ανάπηροι ή θύματα εθνικής αντίστασης ή εμφυλίου πολέμου.

↪ **Δαπάνες που μειώνουν το φόρο εισοδήματος** σύμφωνα με το Ν.2238/1994:

- Έξοδα νοσοκομειακής περίθαλψης εκπίπτουν κατά 20% με όριο τις 6000€.

- Ενοίκιο κύριας κατοικίας εκπίπτει κατά 20% και μέχρι 240€ ποσό μείωσης από το φόρο. Μεριζεται μεταξύ των συζύγων ανάλογα με το φορολογητέο εισόδημα του καθενός.

- Ενοίκιο παιδιών που σπουδάζουν εκπίπτει κατά 20% και μέχρι 240€ ποσό μείωσης από το φόρο για κάθε παιδί. Μεριζεται μεταξύ των συζύγων ανάλογα με το φορολογητέο εισόδημα του καθενός.

- Δίδακτρα για κατ' οίκον παράδοση ιδιαίτερων μαθημάτων ή φροντιστήρια εκπίπτουν κατά 20% και μέχρι 240€ ποσό μείωσης από το φόρο. Μεριζεται μεταξύ των συζύγων ανάλογα με το φορολογητέο εισόδημα του καθενός.

- Δεδουλευμένοι τόκοι που καταβλήθηκαν από τον φορολογούμενο για στεγαστικά δάνεια που αποκτήθηκαν από 1-1-2003 πρώτης κατοικίας μέχρι 120 τμ εκπίπτουν κατά 20%.

- Τα ποσά της διατροφής από τους διαζευγμένους συζύγους εκπίπτουν κατά 20% και μέχρι 600€.

Να σημειωθεί ότι οι κάτοικοι εξωτερικού που έχουν εισόδημα στην Ελλάδα δεν δικαιούνται τις παραπάνω εκπτώσεις, εκτός αν το εισόδημα που λαμβάνει από τη χώρα μας είναι πάνω του 90% του συνολικού του εισοδήματος (παράγραφος 11, άρθρο 9).

2.1.5 Υπολογισμός και καταβολή φόρου

Αφού υπολογιστεί το φορολογητέο εισόδημα, στη συνέχεια υπολογίζεται ο κύριος φόρος εισοδήματος. Η φορολόγηση του ποσού γίνεται ξεχωριστά για κάθε σύζυγο ενώ οι συντελεστές λειτουργούν κλιμακωτά: όσο αυξάνεται το φορολογητέο εισόδημα τόσο κλιμακώνεται προς τα πάνω το ποσό του φόρου.

Αυτό που ίσχυε μέχρι το 2009, είναι η εφαρμογή δύο κλιμάκων φορολογίας: μια μισθωτών και συνταξιούχων και μια μη μισθωτών, που περιλάμβανε τη φορολόγηση των εισοδημάτων από ακίνητα, εμπορικές επιχειρήσεις και ελευθέρια επαγγέλματα. Με την πάροδο των ετών και την αλλαγή στο σύστημα φορολογίας, οι συντελεστές αυξήθηκαν ενώ οι κλίμακες εξομοιώθηκαν, προκειμένου να εφαρμόζεται μια ενιαία για όλα τα φυσικά πρόσωπα, ανεξάρτητα της πηγής προέλευσης των εισοδημάτων τους.

Σύμφωνα λοιπόν με την παράγραφο 1 του άρθρου 9, οι κλίμακες φορολογίας του Ν.2238/1994 είχαν διαμορφωθεί ως εξής για τη χρήση 2009:

ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΙΣΘΩΤΩΝ – ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ

Κλιμάκιο εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός συντελ%	Φόρος κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο (ποσά σε ευρώ)	
			Εισοδήματος	Φόρου
12.000	0%	0	12.000	0
18.000	25%	4.500	30.000	4.500
45.000	30%	15.750	75.000	20.250
Άνω 75.000	40%			

ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ – ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ

Κλιμάκιο εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός συντελ %	Φόρος κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο (ποσά σε ευρώ)	
			Εισοδήματος	Φόρου
10.500	0%	0	10.500	0
1.500	15%	225	12.000	225
18.000	25%	4.500	30.000	4.725
45.000	35%	15.750	75.000	50.475
Άνω 75.000	40%			

Σε αυτό το σημείο, θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι παραπάνω κλίμακες φορολόγησης προσαρμόζονται ανάλογα με το **αριθμό των παιδιών** που θεωρούνται προστατευόμενα μέλη και επιβαρύνουν το φορολογούμενο, μιας και, κατά τις διατάξεις του Νόμου, αυξάνουν το αφορολόγητο ποσό με το οποίο ξεκινά η κάθε κλίμακα. Συνεπώς, για τη χρήση 2009 υπάρχει αύξηση του αφορολογήτου ποσού κατά 1.000€ αν ο φορολογούμενος έχει ένα τέκνο που το βαρύνει, 2.000€ αν έχει δύο τέκνα, 10.000€ αν έχει τρία τέκνα και 1.000€ για κάθε παιδί πάνω από τρία.

Το ποσό με το οποίο προσαυξάνεται το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου, μειώνει το ποσό του δεύτερου κλιμακίου και εάν αυτό δεν επαρκεί, του τρίτου κλιμακίου. Εάν ο σύζυγος δεν έχει εισόδημα ή αυτό είναι μικρότερο από το αφορολόγητο του πρώτου κλιμακίου, το αφορολόγητο ποσό που αφορά τα τέκνα προστίθεται στο αφορολόγητο ποσό του άλλου συζύγου.

Επίσης, σε περίπτωση που ένας φορολογούμενος δηλώνει εισόδημα από ενοίκια, τότε υπάρχει επιπλέον **συμπληρωματικός φόρος** που υπολογίζεται ως εξής για τη χρήση 2009:

Εισόδημα από κατοικίες	1,5% συμπληρωματικός φόρος στο ποσό των ενοικίων για κατοικίες που έχουν επιφάνεια κάτω από 300 τμ
Εισόδημα από επαγγελματικές στέγες, γαίες, αποθήκες, parking	3% συμπληρωματικός φόρος στο ποσό των ενοικίων για κατοικίες που έχουν επιφάνεια άνω από 300 τμ καθώς και στο ποσό των ενοικίων από επαγγελματικές στέγες, γαίες, αποθήκες, parking

Ακόμη, το εισόδημα από εκμίσθωση επαγγελματικής στέγης, γαιών, αποθηκών και parking υπάγεται σε τέλη χαρτοσήμου και ΟΓΑ ίσο με 3,6% επί του ακαθαρίστου εισοδήματος από ενοίκια.

2.2 Νόμος 3842/2010: «Αποκατάσταση φορολογικής δικαιοσύνης και αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής»

Ο εν λόγω νόμος είναι από τους βασικότερους που τροποποιεί τον αρχικό Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, σε μια προσπάθεια της κρατικής μηχανής να μειώσει τη φοροδιαφυγή και να βρει ένα αντικειμενικό τρόπο σύγκρισης του τρόπου ζωής των φορολογούμενων με τα δηλωθέντα πραγματικά εισοδήματα. Σε αυτή τη λογική λοιπόν, από το 2010 με τις διατάξεις του Ν.3842/2010 εισαχθήκανε τα τεκμήρια χρήσης περιουσιακών στοιχείων και διαβίωσης, δηλαδή ποσά που προκύπτουν κατά αντικειμενικό τρόπο από πρότυπα κριτήρια που το Υπουργείο Οικονομικών έχει ορίσει για όλα τα φυσικά πρόσωπα προκειμένου να κοστολογήσει τον τρόπο ζωής τους και να εντοπίσει τυχούσα υποκρύπτουσα φορολογητέα ύλη.

2.2.1 Βασικές αλλαγές στις διατάξεις του ΚΦΕ για τη χρήση 2010¹⁰

Οι αλλαγές του νέου φορολογικού νόμου στόχο που είχαν στόχο να αυξήσουν τη φορολογία στα φυσικά πρόσωπα προκειμένου να καλύψουν τις κρατικές ελλείψεις στα έσοδα ενόψει της οικονομικής κρίσης που είχε ξεκινήσει στην χώρα μας, συνοψίζονται στις εξής:

- 1) Διαμορφώθηκε μια ενιαία κλίμακα φορολογίας για όλα τα φυσικά πρόσωπα ανεξαρτήτως πηγής εισοδήματος με περισσότερα κλιμάκια φόρου και διάφορους συντελεστές, τροποποιώντας την παράγραφο 1 του άρθρου 9 του ΚΦΕ:

Κλιμάκιο εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός συντελ%	Φόρος κλιμακίου	Σύνολο (ποσά σε ευρώ)	
			Εισοδήματος	Φόρου
12.000	0%	0	12.000	0

¹⁰ Ν. Σγουρινάκης – Β. Μιχελάκης – Λ. Στεφανής, «Δηλώσεις φυσικών προσώπων οικονομικού έτους 2011», περιοδικό «Η Επιχείρηση»

4.000	18%	720	16.000	720
6.000	24%	1.440	22.000	2.160
4.000	26%	1.040	26.000	3.200
6.000	32%	1.920	32.000	5.120
8.000	36%	2.880	40.000	8.000
20.000	38%	7.600	60.000	15.600
40.000	40%	16.000	100.000	31.600
Υπερβάλλον	45%			

Αλλαγή επήλθε και στο αφορολόγητο ποσό που προσθέτουν τα προστατευόμενα μέλη. Συνεπώς, υπάρχει αύξηση του αφορολογήτου ποσού κατά 1.500€ αν ο φορολογούμενος έχει ένα τέκνο που το βαρύνει, 3.000€ αν έχει δύο τέκνα, 11.500€ αν έχει τρία τέκνα και 2.000€ για κάθε παιδί πάνω από τρία.

2) Για την κατοχύρωση του αφορολογήτου των 12000€ ενισχύθηκε και τροποποιήθηκε το μέτρο των αποδείξεων, σε μια προσπάθεια της κυβέρνησης να δώσει κίνητρα στα φυσικά πρόσωπα να ζητήσουν περισσότερες αποδείξεις από τους επαγγελματίες. Επομένως, για να κατοχυρωθεί το αφορολόγητο θα πρέπει να προσκομίσει ο φορολογούμενος αποδείξεις δαπανών ως εξής: μέχρι τις πρώτες 12000€ σε ποσοστό 10% και για ποσό άνω των 12000€ σε ποσοστό 30%. Αν ο φορολογούμενος δεν προσκομίσει τις απαιτούμενες αποδείξεις, τότε επιβάλλεται πρόστιμο 10% επί της διαφοράς. Για εισόδημα έως 6.000€ δεν είναι απαραίτητο να προσκομιστούν αποδείξεις, ενώ εάν ο φορολογούμενος δηλώσει παραπάνω αποδείξεις από όσες απαιτείται δεν απολαμβάνει καμία είδους έκπτωση.

3) Το τεκμήριο διαβίωσης, γνωστό και ως ελάχιστη δαπάνη διαβίωσης, που μέχρι το 2009 ήταν 2.900€ για όλους αντικαταστάθηκε το 2010 σε 3.000€ για τους άγαμους και 5.000€ για τους έγγαμους, επιβαρύνοντας κατά 2500€ έκαστο άτομο.

4) Εισήχθησαν τα τεκμήρια χρήσης των περιουσιακών στοιχείων, που ίσως είναι από τις σημαντικότερες αλλαγές των νέων μέτρων. Πρόκειται για τον υπολογισμό ενός εισοδήματος που αναλογεί στον τρόπο ζωής του εκάστοτε φορολογούμενου από τα περιουσιακά στοιχεία που έχει και χρησιμοποιεί ο ίδιος κατά αντικειμενικό τρόπο, υπό την έννοια ότι χρησιμοποιούνται τα ίδια κριτήρια για όλους ανώνυμα. Στόχος του προσδιορισμού των τεκμηρίων αυτών είναι η σύγκρισή τους με το πραγματικό δηλωθέν εισόδημα προκειμένου να προσδιοριστεί εάν ο τρόπος ζωής του κάθε

φυσικού προσώπου αιτιολογείται από τα εισοδήματα που δηλώνει ή κρύβεται κάποιο εισόδημα που δεν φορολογείται. Τα τεκμήρια αυτής της κατηγορίας διαμορφώνονται ως εξής:

a) **Τεκμήρια κατοικιών** που υπολογίζονται με το τετραγωνικό μέτρο και κάποια άλλα κριτήρια:

Επιφάνεια σε τ.μ.	Ευρώ ανά τ.μ.
Μέχρι 80 τ.μ.	30
Από 81-120 τ.μ.	50
Από 121-200 τ.μ.	80
Από 201-300 τ.μ.	150
Από 301 τ.μ. και άνω	300
Βοηθητικοί χώροι (αποθήκες, parking)	30

Αν το σπίτι είναι μονοκατοικία υπάρχει προσαύξηση 20% επί του συνολικού ποσού τεκμηρίων. Εάν ανήκει σε περιοχή με τιμή ζώνης από 2800€ έως 4999€ υπάρχει προσαύξηση 40% επί του συνολικού ποσού τεκμηρίων και εάν ανήκει σε περιοχή με τιμή ζώνης άνω των 5000€ υπάρχει προσαύξηση 70% επί του συνολικού ποσού τεκμηρίων. Στη πρώτη δευτερεύουσα κατοικία υπάρχει μείωση των παραπάνω ποσών κατά 50%.

b) **Τεκμήρια αυτοκινήτων** που υπολογίζονται με τα κυβικά εκατοστά και την παλαιότητά τους:

Κυβικά εκατοστά κινητήρα αυτοκινήτου	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη
1200	3000€
2000	Προστίθενται 300€/100 κ.εκ.
3000	Προστίθενται 500€/100 κ.εκ.
3001 και άνω	Προστίθενται 700€/100 κ.εκ.

Εάν η παλαιότητα του αυτοκινήτου είναι πάνω από 5 χρόνια και μέχρι 10, τότε τα άνω τεκμήρια μειώνονται κατά 30%, ενώ εάν το αυτοκίνητο είναι άνω των 10 ετών το ποσοστό της μείωσης τεκμηρίων ανέρχεται σε 50%. Να σημειωθεί επίσης ότι

μέχρι το 2009 τεκμήριο στα αυτοκίνητα είχαν όσοι κατείχαν αμάξι από 2.000 κυβικά και πάνω (πάνω από 14 ίππους).

c) **Τεκμήρια δεξαμενής κολύμβησης** (πισίνα): Για επιφάνεια έως 60 τμ η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη ανέρχεται σε 100€/τμ και για πάνω από 60 τμ σε 200€/τμ. Σε περίπτωση εσωτερικής δεξαμενής κολύμβησης, τα ανωτέρω ποσά διπλασιάζονται.

d) **Τεκμήρια εξόδων συντήρησης σκαφών** αναψυχής ιδιωτικής χρήσης με βάση τον τύπο και το μήκος του σκάφους:

- Για μηχανοκίνητα ανοικτού τύπου με μήκος έως 5 μέτρα, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη είναι 3000€ και για άνω των 5 μέτρων αυξάνεται σε 4000€.

- Για ιστιοφόρα ή μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη, τα οποία έχουν μήκος έως 7 μέτρα, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη κυμαίνεται από 4000€ έως 8000€ ανάλογα με το τύπο του σκάφους και εάν έχουν μήκος μεγαλύτερο από 7 μέτρα, στην ετήσια αντικειμενική δαπάνη προστίθενται 1000€ με 2000€/μέτρο.

e) **Τεκμήρια δαπανών για δίδακτρα** σε ιδιωτικά σχολεία στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης, όλο το ποσό που καταβάλλεται.

f) **Τεκμήρια δαπανών που καταβάλλονται σε οικιακούς βοηθούς**, οδηγούς αυτοκινήτων, δασκάλων και λοιπό προσωπικό.

5) Σημαντικές αλλαγές έγιναν τόσο στο επαναδιαχωρισμό και επαναταξινόμηση των δαπανών που εκπίπτουν από το εισόδημα και αυτών που εκπίπτουν από το φόρο εισοδήματος όσο και στο ποσοστό των αντίστοιχων μειώσεων. Στην ουσία, κάποιες δαπάνες που εξέπιπταν από το εισόδημα, με τις νέες διατάξεις μειώνουν το φόρο εισοδήματος. Οι υπόλοιπες δαπάνες που μειώνουν το φόρο εξακολουθούν να ισχύουν ως έχουν για το 2009¹¹. Συνεπώς, σύμφωνα με τα μέτρα που ίσχυαν για το έτος 2009 σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2238/1994, τα αντίστοιχα για τη χρήση 2010 σύμφωνα με το νέο Ν.3842/2010 έχουν ως εξής:

Δαπάνες που εκπίπτουν από το	<ul style="list-style-type: none">• Δαπάνη ιατρικής περίθαλψης, αμοιβών γιατρών κ.ά. εκπίπτει 100% χωρίς περιορισμό. (όπως και το 2009)• Ποσό υποχρεωτικών εισφορών σε ασφαλιστικά ταμεία, όπως ΟΑΕΕ, ΤΣΜΕΔΕ, Ταμείο Νομικών κ.ά. εκπίπτει κατά 100% χωρίς περιορισμό. (όπως και το 2009)• Δωρεές για πολιτιστικές χορηγίες προς το Δημόσιο, εκπίπτουν κατά 30%. (όπως και το 2009)
------------------------------	---

¹¹ Βλ σελ 19

εισοδήματα	<ul style="list-style-type: none"> • Δεδουλευμένοι τόκοι που καταβλήθηκαν από τον φορολογούμενο για στεγαστικά δάνεια που αποκτήθηκαν έως 31-12-2002 πρώτης κατοικίας μέχρι 120 τμ εκπίπτουν κατά 100%. (όπως και το 2009)
Δαπάνες που εκπίπτουν από το φόρο εισοδήματος	<ul style="list-style-type: none"> • Δαπάνη για εγκατάσταση φυσικού αερίου, τηλεθέρμανσης κá εκπίπτει κατά 10% με όριο τα 6000€. • Δωρεές ασθενοφόρων, ιατρικών μηχανημάτων κτλ στο Δημόσιο, χρηματικών ποσών στο Δημόσιο, ΟΤΑ, Εκκλησία, αθλητικά σωματεία κτλ εκπίπτουν κατά 20%. • Ασφάλεια ζωής και προσωπικών ατυχημάτων εκπίπτει κατά 20% και μέχρι 1200€ για το άγαμο και 2400€ για την οικογένεια. • Δαπάνη που καταβάλλεται σε δικηγόρο για παροχή νομικών συμβουλών εκπίπτει 20% με όριο το 10% του τεκμαρτού εισοδήματος. <p style="text-align: center;"><i>Οι υπόλοιπες δαπάνες που μειώνουν το φόρο εισοδήματος ισχύουν ως έχουν για τη χρήση 2009¹².</i></p>

2.3 Νόμος 3986/2011 «Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012 - 2015.» (Άρθρα 27-31) & Νόμος 4024/2011 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενιαίο μισθολόγιο - βαθμολόγιο, εργασιακή εφεδρεία και άλλες διατάξεις εφαρμογής του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012-2015»

Ο εν λόγω νόμος ψηφίστηκε στη χρονική συγκυρία της έντασης της οικονομικής κρίσης στη χώρα μας με αποτέλεσμα να επιβληθούν κάποια έκτακτα μέτρα φορολόγησης που στόχο είχαν να φέρουν περισσότερα και πιο άμεσα έσοδα στο κράτος, τα περισσότερα έχοντας αναδρομική ισχύ από το 2010. Μάλιστα, θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα μέτρα των υπό εξέταση νόμων **ισχύουν και για τις δύο χρήσεις 2011 και 2012**.

Σε όλες αυτές τις φορολογικές επιβαρύνσεις που θα αναλυθούν περαιτέρω, θα πρέπει να συνυπολογιστεί το γεγονός ότι μειώνονται συγχρόνως οι αμοιβές που δίνονται στα φυσικά πρόσωπα που δουλεύουν είτε στο δημόσιο είτε στον ιδιωτικό τομέα. Το κράτος χρειαζόταν άμεσα μετρητά για να αποφύγει τη χρεοκοπία και με μία ταχύτατη θέσπιση νέων νόμων, επιβλήθηκαν πολλοί φόροι σε σύντομο χρονικό διάστημα προκειμένου να καλυφθεί μεγάλο μέρος του «κενού» στα κρατικά έσοδα.

¹² Βλ σελ 19

Αυτό είχε ως αποτέλεσμα μια τεράστια επιβάρυνση στο εισόδημα των φυσικών προσώπων, που βλέπει χρόνο με το χρόνο τη φορολογία να αυξάνεται και το εισόδημά του να μειώνεται όπως άλλωστε θα αποδειχθεί και στο πρακτικό παράδειγμα της παρούσας εργασίας.

2.3.1 Βασικές αλλαγές στις διατάξεις του ΚΦΕ¹³ για τις χρήσεις 2011 και 2012

- 1) Τα μέτρα που αφορούσαν την επιβολή έκτακτων φόρων είναι τα εξής:
 - Το **Έκτακτο Ειδικό Τέλος Ηλεκτροδοτούμενων Δομημένων Επιφανειών** (ΕΕΤΗΔΕ), ευρέως γνωστό στη λαϊκή γλώσσα και ως «χαράτσι», που εφαρμόστηκε με το άρθρο 53 του Ν.4021¹⁴ του 2011 «Ενισχυμένα μέτρα εποπτείας και εξυγίανσης των πιστωτικών ιδρυμάτων -ρύθμιση θεμάτων χρηματοπιστωτικού χαρακτήρα - κύρωση της σύμβασης - πλαίσιο του ευρωπαϊκού ταμείου χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και των τροποποιήσεων της και άλλες διατάξεις». Πρόκειται μια κλιμακωτή φορολόγηση που έχει σχέση με τα τετραγωνικά μέτρα των ακινήτων που ηλεκτροδοτούνται και είναι σταθερό ποσό για το σύνολο ενός έτους. Προφανώς, ο φόρος εξαρτάται και από την αντικειμενική αξία του ακινήτου, ενώ υπολογίζεται μόνο εφόσον το ακίνητο έχει ρεύμα.
 - **Έκτακτη εισφορά αλληλεγγύης** στα εισοδήματα που δηλώνονται από τα φυσικά πρόσωπα εφόσον ξεπερνούν τις 12.000€. Πρόκειται επίσης για έναν νέο φόρο που θεσπίστηκε με τον Ν. 3986¹⁵/2011 και προφανώς αυξάνει με έμμεσο τρόπο τους συντελεστές φορολόγησης για τα άτομα που δηλώνουν εισόδημα άνω των 12.000€. Και σε αυτή την περίπτωση υπάρχει κλιμάκωση της φορολόγησης ανάλογα με το εισόδημα των πολιτών ξεκινώντας με έκτακτη εισφορά 1% για τα εισοδήματα που κυμαίνονται από 12.000€ έως 20.000€, 2% για τα εισοδήματα που κυμαίνονται από 20.001€ έως 50.000€ , 3% για τα εισοδήματα που κυμαίνονται από 50.001€ έως 100.000€ και 4% για τα εισοδήματα που είναι άνω των 100.000€. Στον υπολογισμό της έκτακτης εισφοράς συνυπολογίζονται και ποσά που είναι αφορολόγητα όπως οι τόκοι καταθέσεων. Από την έκτακτη εισφορά αλληλεγγύης απαλλάσσονται η αποζημίωση λόγω απόλυσης και το εφάπαξ λόγω συνταξιοδότησης. Να σημειωθεί ότι

¹³ Χρήστος Δ. Μελάς, «Δηλώστε έξυπνα 2012», εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα

¹⁴ <http://www.et.gr>

¹⁵ <http://www.et.gr>

το εν λόγω μέτρο είχε αναδρομική ισχύ από το 2010 με έκτακτα σημειώματα εκκαθάρισης που στάλθηκαν ταχυδρομικά στους φορολογούμενους.

- **Τέλος επιτηδεύματος**, που αφορά τα φυσικά πρόσωπα που έχουν όμως και την ιδιότητα του επιτηδευματία, είτε όντες ελεύθεροι επαγγελματίες είτε έχοντες ατομική επιχείρηση. Το εν λόγω μέτρο ψηφίστηκε επίσης με τον Ν. 3986/2011 και αφορά μια κεφαλική επιβάρυνση φόρου στα φυσικά πρόσωπα που συνδυάζουν και την παραπάνω ιδιότητα. Συνεπώς, σε αυτή την περίπτωση η φορολόγηση δεν είναι κλιμακωτή αφού υπάρχει συγκεκριμένο ποσό που πρέπει να καταβάλλει ο επαγγελματίας στο κράτος κάθε χρόνο ξεκινώντας από το ποσό των 500€ για τα έτη 2010 έως και 2012 και αυξανόμενο σε 650€ για το έτος 2013. Να σημειωθεί ότι ως μέτρο είχε αναδρομική ισχύ, με το τέλος επιτηδεύματος να ανέρχεται στα 300€ για τη χρήση 2010.

2) Όσον αφορά τη έκπτωση ποσού λόγω αναπηρίας άνω των 67%, αυτή περιορίστηκε στις 2000€ από 2400€ που ίσχυε μέχρι το 2010 και δεν αφαιρείται πλέον από το εισόδημα αλλά αυξάνει το αφορολόγητο όριο.

3) Το 2011 ψηφίστηκε και ο Νόμος 4024¹⁶ «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενιαίο μισθολόγιο - βαθμολόγιο, εργασιακή εφεδρεία και άλλες διατάξεις εφαρμογής του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012-2015» που με το άρθρο 38 τροποποίησε την ενιαία κλίμακα φορολόγησης που ίσχυε στο άρθρο 9 του ΚΦΕ:

Κλιμάκιο εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός συντελ %	Φόρος κλιμακίου	Σύνολο (ποσά σε ευρώ)	
			Εισοδήματος	Φόρου
5.000	0%	0	5.000	0
7.000	10%	700	12.000	700
4.000	18%	720	16.000	1420
10.000	25%	2.500	26.000	3920
14.000	35%	4.900	40.000	8820
20.000	38%	7.600	60.000	16420
40.000	40%	16.000	100.000	32420
Άνω των 100.000€	45%			

¹⁶ www.et.gr

Επίσης, αλλαγή επήλθε και στο αφορολόγητο ποσό που προσθέτουν τα προστατευόμενα μέλη. Συνεπώς, υπάρχει αύξηση του αφορολογήτου ποσού κατά 2000€ αν ο φορολογούμενος έχει ένα τέκνο που το βαρύνει και για τα δύο πρώτα και 3.000€ για κάθε επόμενο τέκνο που θεωρείται προστατευόμενο.

Επίσης, για νέους ηλικίας έως 30 ετών και συνταξιούχους άνω των 65 ετών και τα άτομα με ειδικές ανάγκες, το αφορολόγητο ποσό ορίζεται στις 9000€ εφόσον το δηλωθέν εισόδημα δεν υπερβαίνει τις 9000€. Εάν τις υπερβαίνει, τότε γίνεται μια προσαρμογή στο ποσό του φόρου που θα πληρωθεί ώστε το συνολικό καθαρό εισόδημα που προκύπτει μετά την αφαίρεση του φόρου να είναι 9000€.

4) Επίσης, με το άρθρο 38 του Ν.4024/2011 καταργήθηκαν όλες οι δαπάνες που μειώνουν το φορολογητέο εισόδημα και μεταφέρθηκαν αποκλειστικά σε μειώσεις από το φόρο εισοδήματος σε ποσοστό 10% και με τα εξής όρια, εκτός εάν αναγράφεται διαφορετικά στον κάτωθι πίνακα:

Περίπτωση που αφορά	Ποσά που μειώνουν το φόρο
Εισφορές σε ταμεία ασφάλισης (Ο.Α.Ε.Ε κτλ.)	Από τις εισφορές που πληρώθηκαν μέσα στο 2011
Τόκοι δανείων για απόκτηση πρώτης κατοικίας ανεξάρτητα από το χρόνο λήψης του δανείου.	Τόκοι για κατοικία μέχρι 120 τ.μ. και μέχρι 200.000 ευρώ δανείου
Τόκοι δανείων για αναστήλωση, επισκευή, συντήρηση ή εξωραϊσμό διατηρητέων κτισμάτων ή κτισμάτων παραδοσιακών οικισμών.	Τόκοι μέχρι 200.000 ευρώ δανείου
Έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης στο εσωτερικό και το εξωτερικό.	Μέχρι 3.000 ευρώ φόρου
Αμοιβές σε νοσοκόμο, τεχνητά μέλη, γυαλιά οράσεως κτλ.	Μέχρι 3.000 ευρώ φόρου
Συνδρομή για διαρκή ιατρική κάλυψη.	Μέχρι 3.000 ευρώ φόρου
Περίθαλψη ηλικιωμένων.	Μέχρι 3.000 ευρώ φόρου
Δωρεές ιατρικών μηχανημάτων και ασθενοφόρων σε νοσοκομεία κτλ.	Αφαιρείται από το φόρο
Δωρεές σε χρηματικών ποσών στο δημόσιο, ιερούς ναούς κτλ. άνω των 100 ευρώ.	Αφαιρείται από το φόρο

Δωρεές χρηματικών ποσών σε ιδρύματα, σωματεία κτλ. χορηγίες σε μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα άνω των 100 ευρώ.	Αφαιρείται από το φόρο
Δωρεές για απόσβεση δημοσίου χρέους.	Το 20% αφαιρείται από το φόρο
Ενοίκιο κύριας κατοικίας.	Μέχρι 100 ευρώ φόρου
Ενοίκιο παιδιών που σπουδάζουν	Μέχρι 100 ευρώ φόρου
Ενοίκια επιχειρήσεων τριτογενούς τομέα.	Το διπλάσιο του ενοικίου
Δίδακτρα για φροντιστήρια κτλ.	Μέχρι 100 ευρώ φόρου
Ασφάλιστρα ζωής, προσωπικών ατυχημάτων, ασθενείας κλπ.	Μέχρι 1.200 ευρώ δαπάνης για τον άγαμο και 2.400 για την οικογένεια
Διατροφή ένεκα διαζυγίου.	Μέχρι 1.500 ευρώ φόρου
Δαπάνη για ενεργειακή αναβάθμιση ακινήτου, αλλαγή εγκατάστασης καυσίμου, αγορά ηλιακού θερμοσίφωνα κτλ.	Μέχρι 3.000 ευρώ φόρου
Κάτοικος παραμεθόριων περιοχών (μισθωτός, συνταξιούχος).	Μείωση κάθε προστατευόμενο παιδί κατά 60 ευρώ φόρου
Επενδύσεις για κινηματογραφικές ταινίες.	Το 20% ή το 40% της επένδυσης αφαιρείται από το εισόδημα και μέχρι το 20% του εισοδήματος

5) Όσον αφορά το συμπληρωματικό φόρο που υπολογίζεται στα εισοδήματα από ακίνητα αυξήθηκε σε 3% εκτός από τα εισοδήματα από κατοικίες κάτω των 300τμ για τις οποίες εξακολουθεί να ισχύει συμπληρωματικός φόρος 1,5%.

6) Όσον αφορά τα τεκμήρια διαβίωσης, ειδικά αυτά που αφορούν τη χρήση περιουσιακών στοιχείων όπως σπίτια, αυτοκίνητα κτλ, υπήρξε αύξηση κατά 30% των τιμών που ίσχυαν το 2010 σύμφωνα με το άρθρο 28 του Ν.3986/2011. Για τους συνταξιούχους άνω των 65 ετών, τα τεκμήρια διαβίωσης που προκύπτουν μειώνονται κατά 30%. Επίσης, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του ίδιου άρθρου υπάρχει αναστολή τεκμηρίου για απόκτηση ή ανέγερση ακινήτων μέχρι τις 31-12-2013 σε μια προσπάθεια του κράτους να τονώσει την αγορά ακινήτων με αναστολή του πόθεν έσχες.

2.4 Νόμος 4110/2013: «Ρυθμίσεις στη φορολογία εισοδήματος, ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών και λοιπές διατάξεις.»

2.4.1 Βασικές αλλαγές στις διατάξεις του ΚΦΕ για τη χρήση 2013

1) Η πιο βασική διαφορά είναι η κατάργηση της ενιαίας κλίμακας φορολογίας και η δημιουργία τριών διαφορετικών κλιμάκων φορολογίας ανάλογα με την πηγή προέλευσης των εισοδημάτων σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 9 του Ν.4110/2011. Στόχος αυτής της τροποποίησης είναι η διασπορά εισοδήματος και φορολογικών συντελεστών ώστε να είναι μικρότερος ο φόρος που θα υπολογιστεί καθώς πλέον τα εισοδήματα δεν θα αθροίζονται όλα μεταξύ τους και δεν θα επιρρίπτονται σε μια μόνο κλίμακα φορολογίας.

ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΙΣΘΩΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ

Κλιμάκιο εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός συντελ %	Φόρος κλιμακίου	Σύνολο (ποσά σε ευρώ)	
			Εισοδήματος	Φόρου
25.000	22%	5.500	25.000	5.500
17.000	32%	5.440	42.000	10.940
Υπερβάλλον	42%			

Σε αυτή την κλίμακα υπάγονται και οι επαγγελματίες με τα «μπλοκάκια», δηλαδή αυτοί που εκδίδουν αποδείξεις παροχής υπηρεσιών σε μέχρι 3 φυσικά ή/και νομικά πρόσωπα ή εάν υπερβαίνουν τον αριθμό αυτό, θα πρέπει το 75% του εισοδήματός τους να προέρχεται από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο. Προφανώς, καλύπτει τα άτομα που εργάζονται με καθεστώς σύμβασης έργου σε μια επιχείρηση ή με πάγια μηνιαία αντιμισθία αλλά όχι με την ιδιότητα του μισθωτού.

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΝΟΙΚΙΑ

Κλιμάκιο εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός συντελ %	Φόρος κλιμακίου	Σύνολο (ποσά σε ευρώ)	
			Εισοδήματος	Φόρου
12.000	10%	1.200	12.000	1.200
Υπερβάλλον	33%			

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Κλιμάκιο εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός συντελ %	Φόρος κλιμακίου	Σύνολο (ποσά σε ευρώ)	
			Εισοδήματος	Φόρου
50.000	26%	13.000	50.000	13.000
Υπερβάλλον	33%			

Για νέες ατομικές επιχειρήσεις και ελεύθερους επαγγελματίες με πρώτη έναρξη εργασιών από 1/1/2013 και για τα 3 πρώτα έτη άσκησης της δραστηριότητάς τους, ο φορολογικός συντελεστής του πρώτου κλιμακίου μειώνεται κατά 50%, δηλαδή από 26% γίνεται 13% για τα πρώτα 10000€ κέρδη και 26% για τα επόμενα 40000€.

2) Καταργήθηκε η αύξηση του αφορολογήτου ποσού λόγω τέκνων. Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 9, στη θέση αυτού υπολογίζεται μια μείωση στο φόρο εισοδήματος που προκύπτει **μόνο** από μισθωτές υπηρεσίες και συντάξεις: για εισόδημα μέχρι και 21000€ υπολογίζεται μείωση έως 2100€ και αναλογική του δηλωθέντος εισοδήματος, ενώ, εάν το εισόδημα ξεπερνά τις 21000€ τότε το ποσό της μείωσης υπολογίζεται αντιστρόφως ανάλογα περιοριζόμενο κατά 100€ ανά 1000€ εισοδήματος και μέχρι εξαντλήσεως της φοροελάφρυνσης των 2100€.

3) Όσον αφορά το μέτρο των αποδείξεων για την κατοχύρωση του αφορολογήτου, η μόνη διαφορά που επήλθε ήταν στο ποσοστό του προστίμου επί της διαφοράς απαιτούμενων και δηλωμένων αποδείξεων από 10% σε 22%, ενώ υπολογίζονται σε ποσοστό 25% **μόνο** στο εισόδημα από μισθούς και συντάξεις και όχι στο συνολικό δηλωθέν όπως ίσχυε μέχρι το 2012. Το ποσό των αποδείξεων που προσκομίζεται δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 10500€.

4) Με βάση την παράγραφο 3 του άρθρου 9, υπάρχει μεγαλύτερος περιορισμός στις δαπάνες που εκπίπτουν από το φόρο εισοδήματος, διαμορφωμένες ως εξής:

α/α	Περιγραφή δαπάνης	Μείωση φόρου	
		Ποσ.	Λοιπές προϋποθέσεις- Ανώτατο ποσό
1	Ιατρική και νοσοκομειακή περίθαλψη (1)-(2)	10%	Κατά το μέρος που δεν καλύπτονται από ασφαλιστικά ταμεία ή/ και ασφαλιστικές εταιρίες και υπερβαίνουν το 5% του φορολογούμενου εισοδήματος. Η μείωση

			φόρου δεν μπορεί να υπερβεί τις 3.000,00 ευρώ.
2	Διατροφή που καταβάλλεται από τον ένα σύζυγο στον άλλο και επιδικάστηκε ή συμφωνήθηκε με συμβολαιογραφική πράξη (3)	10%	Το ποσό της μείωσης φόρου δεν μπορεί να υπερβεί τα 1.500,00 ευρώ.
3	Δωρεές, χορηγίες (3)	10%	Το συνολικό ποσό των δωρεών και χορηγιών επί του οποίου υπολογίζεται η μείωση δεν μπορεί να υπερβαίνει ποσοστό 5% του συνολικού εισοδήματος που φορολογείται σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις. Η μείωση διενεργείται εφόσον τα ποσά των δωρεών και χορηγιών υπερβαίνουν συνολικά 100,00.
<p>(1) Τη μείωση φόρου, σε περίπτωση διάζευξης, έχει και ο γονέας που καταβάλει τη δαπάνη ανεξάρτητα αν δεν κατοικεί με τα τέκνα του.</p> <p>(2) Η μείωση φόρου παρέχεται εφ' όσον η δαπάνη έχει περιληφθεί στην αρχική δήλωση (εμπρόθεσμη ή εκπρόθεσμη).</p> <p>(3) Η μείωση φόρου παρέχεται εφ' όσον η δαπάνη έχει περιληφθεί στην αρχική ή συμπληρωματική δήλωση (εμπρόθεσμη ή εκπρόθεσμη).</p>			

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:

Πρακτική εφαρμογή φορολογίας στα εισοδήματα μίας οικογένειας

από το 2009 έως και το 2013

Σε αυτό το κεφάλαιο θα παρουσιαστεί ένα αριθμητικό παράδειγμα προκειμένου να εξεταστεί η διακύμανση της φορολογίας όπως ψηφίστηκε και τροποποιήθηκε την περίοδο 2009 έως 2013, που χαρακτηρίζει τη χώρα μια έντονη οικονομική ύφεση.

3.1 Αριθμητικά δεδομένα παραδείγματος

Παρακάτω παρατίθενται τα δεδομένα μιας μέσης αστικής ελληνικής οικογένειας με δύο παιδιά, το ένα ανήλικο και το άλλο φοιτητή. Ο υπόχρεος είναι μισθωτός υπάλληλος και η σύζυγος ελεύθερη επαγγελματίας (λογιστής) με έναρξη εργασιών το 1998. Να σημειωθεί ότι όλα τα δεδομένα είναι πλασματικά και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τις ανάγκες της υπάρχουσας εργασίας.

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες	17500	5600
Εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα	---	14850
Εισόδημα από ενοίκια κατοικιών	12000	---
Εισόδημα από ενοίκια καταστημάτων	---	18000
Αποδείξεις δαπανών αγοράς αγαθών και υπηρεσιών	15500	
Δαπάνες ιατρών	1740	260
Δαπάνες νοσηλείων- νοσοκομειακής περίθαλψης	580	---
Ασφάλιστρα ζωής	1800	---
Ασφάλιση σε ταμείο ασφάλισης	---	2800
Φροντιστήρια ανήλικου παιδιού	1500	---
Παρακράτηση φόρου μισθωτών	450	80
Παρακράτηση φόρου ελευθ. επαγγ	---	2470
Προκαταβολή προηγούμενης χρήσης	1240	2198
Κύρια κατοικία- διαμέρισμα πλήρους κυριότητας	120 τμ	---
Δευτερεύουσα κατοικία πλήρους κυριότητα	---	80
EIX	1800cc παλαιότητας 4 ετών	1200cc παλαιότητας 7 ετών

3.2 Φορολογία εισοδήματος της οικογένειας

Η διαδικασία της φορολόγησης, ως προς τη «φιλοσοφία», δηλαδή τη λογική της διαδικασίας που διέπει το φορολογικό σύστημα με στόχο την αύξηση των κρατικών εσόδων, παραμένει η ίδια παρ' όλες τις αλλαγές που επήλθαν στη νομοθεσία του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος τα τελευταία χρόνια λόγω των οικονομικών

συγκυριών. Συνεπώς, η φορολόγηση θα αναφέρεται στο ίδιο ποσό εισοδήματος για κάθε σύζυγο με βάση τα αριθμητικά δεδομένα του εν λόγω παραδείγματος.

Για τον υπολογισμό του φόρου που προκύπτει σε κάθε χρήση, αρχικά υπολογίζεται το **συνολικό πραγματικό καθαρό εισόδημα** ανά σύζυγο, το οποίο θα είναι το ακόλουθο στην προκειμένη περίπτωση:

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΚΑΘΑΡΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Καθαρό εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες	17500	5600
Καθαρό εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα	---	14850
Καθαρό εισόδημα από ενοίκια κατοικιών = Ενοίκια – Αποσβέσεις κατοικιών = Ενοίκια – (5%*Ενοίκια)	12000-12000*5%= 11400	---
Καθαρό εισόδημα από ενοίκια καταστημάτων = Ενοίκια – Αποσβέσεις καταστημάτων = Ενοίκια – (3%*Ενοίκια)	---	18000-18000*3%= 17460
Σύνολο πραγματικού καθαρού εισοδήματος	28900	37910
Συνολικό πραγματικό οικογενειακό εισόδημα	66810	

Σε αυτό το σημείο, θα πρέπει να επισημανθεί ότι πολλές φορές στην πράξη συγχέεται η έννοια του δηλωθέντος πραγματικού εισοδήματος με την έννοια του φορολογητέου εισοδήματος, τα οποία μπορεί να συμπίπτουν, μπορεί όμως και όχι. Αυτό οφείλεται, όπως ήδη αναφέρθηκε παραπάνω, στο γεγονός ότι το πραγματικό εισόδημα που δηλώνεται σε κάποια φυσικά πρόσωπα δεν καλύπτει το τεκμαρτό εισόδημα όπως διαμορφώνεται από τον τρόπο ζωής του φορολογούμενου και της οικογένειάς του, με αποτέλεσμα να εμπίπτει στην έννοια του πόθεν έσχεσ και να φορολογείται με βάση το δεύτερο, που είναι μεγαλύτερο. Συνεπώς, σε αυτή την περίπτωση φορολογητέο εισόδημα καθίσταται το τεκμαρτό και όχι το πραγματικό.

Όπως γίνεται κατανοητό, η έννοια του τεκμαρτού εισοδήματος όπως υπολογίζεται με το αντικειμενικό σύστημα που ορίζει για κάθε χρήση το Υπουργείο Οικονομικών λειτουργεί ως κριτήριο για το εάν τα φυσικά πρόσωπα αιτιολογούν τον τρόπο ζωής τους με τα πραγματικά εισοδήματα που δηλώνουν ή αποκρύπτουν κάποια φορολογητέα ύλη. Στην περίπτωση λοιπόν που αυτό δεν συμβαίνει, τότε οι αρμόδιες

αρχές φορολογούν τα πρόσωπα με βάση το τεκμαρτό και όχι με το μικρότερο πραγματικό εισόδημα που δηλώνουν.

Στη συνέχεια και σύμφωνα με τη διαδικασία φορολόγησης, θα πρέπει να ακολουθηθούν τα παρακάτω βήματα, τα οποία διαφοροποιούνται σε κάθε χρήση ανάλογα με τα ισχύοντα ετήσια φορολογικά μέτρα:

- 1) Υπολογισμός ατομικού και συνολικού τεκμαρτού εισοδήματος.
- 2) Φορολόγηση του μεγαλύτερου ποσού μεταξύ πραγματικού και τεκμαρτού εισοδήματος ανά άτομο.
- 3) Υπολογισμός ύψους απαραίτητων αποδείξεων δαπανών για κατοχύρωση του αφορολογήτου.
- 4) Υπολογισμός εκπτώσεων που μειώνουν το φορολογητέο εισόδημα
- 5) Υπολογισμός φόρου εισοδήματος με βάση την ισχύουσα κλίμακα.
- 6) Υπολογισμός μειώσεων επί του φόρου
- 7) Υπολογισμός φόρου προς απόδοση: Συμψηφισμός εκπτώσεων φόρου, χαρτοσήμων ενοικίου, παρακρατήσεων χρήσης, προκαταβολών προηγούμενης και επόμενης χρήσης, τέλος επιτηδεύματος, έκτακτης εισφοράς και προστίμου αποδείξεων.

3.2.1 Για τη χρήση 2009

1) Υπολογισμός ατομικού και συνολικού τεκμαρτού εισοδήματος.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2238/1994 Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος, για τη χρήση 2009 δεν υπολογίζονται τεκμήρια που αφορούν τη χρήση κατοικιών που είναι μικρότερες από 200 τμ και επιβατικών ιδιωτικών αυτοκινήτων, εφόσον αυτά δεν υπερβαίνουν τα 2000 κυβικά το καθένα, όπως ισχύει στα αριθμητικά δεδομένα του εν λόγω παραδείγματος. Συνεπώς, τα τεκμήρια περιορίζονται μόνο σε αυτό της διαβίωσης, όπου είναι 2900 ευρώ για καθένα από τους συζύγους

ΤΕΚΜΑΡΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΧΡΗΣΗΣ 2009

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Ελάχιστο τεκμήριο διαβίωσης	2900	2900

Συνολικό ατομικό τεκμαρτό εισόδημα	2900	2900
Συνολικό τεκμαρτό οικογενειακό εισόδημα	5800	

2) Φορολόγηση του μεγαλύτερου ποσού μεταξύ πραγματικού και τεκμαρτού εισοδήματος ανά άτομο.

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Σύνολο πραγματικού καθαρού εισοδήματος	28900	37910
Συνολικό ατομικό τεκμαρτό εισόδημα	2900	2900
<i>Επιλογή του μεγαλύτερου ποσού μεταξύ πραγματικού και τεκμαρτού εισοδήματος</i>		
Ατομικό φορολογητέο εισόδημα	28900	37910

3) Υπολογισμός ύψους αποδείξεων δαπανών παροχής υπηρεσιών που μειώνουν το φόρο:

Σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, για τη χρήση 2009 οι φορολογούμενοι είχαν τη δυνατότητα να μειώσουν το φορολογητέο εισόδημα που πλήρωναν με την εμφάνιση περισσότερων αποδείξεων από αυτό που υποχρεούνταν σε ποσοστό 40% και μέχρι τις 8000€ ως κίνητρο προσκόμισης αποδείξεων από τους επαγγελματίες.

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Συνολικό φορολογητέο εισόδημα	28900	37910
Έκπτωση από το εισόδημα λόγω αποδείξεων	15500*40%=6200	
Μείωση φορολογητέου εισοδήματος λόγω πραγματικών επιμερισμένων αποδείξεων που διαθέτουν οι φορολογούμενοι	6200*28900/66810 = 2681,93	6200*37910/66810 = 3518,07

4) Υπολογισμός εκπτώσεων που μειώνουν το φορολογητέο εισόδημα

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Συνολικό φορολογητέο εισόδημα	28900	37910
<u>Μείον</u> Υποχρεωτικές εισφορές σε ταμείο ασφάλισης*	---	-2800
<u>Μείον</u> Έξοδα ιατρικής περίθαλψης*	-1740	-260

<u>Μείον</u> Ασφάλιστρα ζωής (1800€*100% με όριο τα 1200€)**	(1200*28900/66810)	(1200*37910/66810)
	-519,08	-680,92
<u>Μείον</u> Αποδείξεις δαπανών παροχής υπηρεσιών	-2681,93	-3518,07
Καθαρό φορολογητέο εισόδημα	23958,99	30651,01

*Εκκίπτουν στο σύνολό τους

**Επιμερίζεται μεταξύ των συζύγων ανάλογα με το ύψος του φορολογητέου εισοδήματος

5) Υπολογισμός φόρου εισοδήματος με βάση την ισχύουσα κλίμακα.

ΥΠΟΧΡΕΟΣ (φορολογούμενος με 2 παιδιά) ¹⁷ - ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΙΣΘΩΤΩΝ		
Καθαρό Εισόδημα	ΦΣ	Κύριος Φόρος
12000+2000=14000	0	0
9958,99	25	2489,75
23958,99		2489,75

ΣΥΖΥΓΟΣ (φορολογούμενη με 0 παιδιά) - ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ		
Καθαρό Εισόδημα	ΦΣ	Κύριος Φόρος
10500	0	0
1500	15	225
18000	25	4500
651,01	35	227,85
30651,01		4952,85

6) Υπολογισμός μειώσεων επί του φόρου

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Δαπάνες νοσηλειών- νοσοκομειακής περίθαλψης	580*20%=116	---
Φροντιστήρια ανήλικου παιδιού (1500*20%=300 με περιορισμό τα 240€)*	240*28900/66810 = 103,81	240*28900/66810 = 136,19
Σύνολο εκπτώσεων επί του φόρου	219,81	136,19

*Η έκπτωση επί του φόρου, διαχωρίζεται αναλογικά του εισοδήματος και στους δύο συζύγους.

¹⁷ Βλ σελ 18 παρούσας εργασίας

7) **Υπολογισμός φόρου προς απόδοση:** Συμψηφισμός εκπτώσεων φόρου, χαρτοσήμων ενοικίου, παρακρατήσεων χρήσης, προκαταβολών προηγούμενης και επόμενης χρήσης, τέλος επιτηδεύματος και έκτακτης εισφοράς.

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Κύριος φόρος	2489,75	4952,85
Συμπληρωματικός φόρος	$12000 * 1,5\% = 180$	$18000 * 1,5\% = 270$
Σύνολο κύριου και συμπληρωματικού φόρου	2669,75	5222,85
Μείον: Εκπτώσεις φόρου	-219,81	-136,19
Σύνολο φόρου	2449,94	5086,66
Πλέον: Έκτακτη εισφορά	---	---
Πλέον: Τέλος επιτηδεύματος	---	---
Πλέον: Προκαταβολή επόμενης χρήσης = Φόρος *55% - Παρακρατήσεις χρήσης	$2449,94 * 55\% - 450 =$ 897,47	$5086,66 * 55\% -$ 2550 = 247,66
Μείον: Προκαταβολή προηγούμενης χρήσης	-1240	-2198
Μείον: Παρακρατήσεις χρήσης	-450	-2550
Πλέον: Χαρτόσημο μισθωμάτων	---	$18000 * 3,6\% = 648$
Σύνολο φόρου προς απόδοση	1657,41*	1234,32**

* $2449,94 + 897,47 - 1240 - 450$

** $5086,66 + 247,66 - 2198 - 2550 + 648$

3.2.2 Για τη χρήση 2010

Ο βασικός νόμος που διέπει τη φορολογία των εισοδημάτων που αποκτήθηκαν στη χρήση 2010 είναι ο Νόμος 3842/2010: «Αποκατάσταση φορολογικής δικαιοσύνης και αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής».

1) **Υπολογισμός ατομικού και συνολικού τεκμαρτού εισοδήματος.**

Από αυτή τη χρήση ξεκινούν να υπολογίζονται τα τεκμήρια χρήσης περιουσιακών στοιχείων, όπως σπιτιών και αυτοκινήτων, προσθετικά του τεκμηρίου διαβίωσης ως μέτρο σύγκρισης των δηλωθέντων πραγματικών εισοδημάτων.

ΤΕΚΜΑΡΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΧΡΗΣΗΣ 2010

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Κύρια κατοικία- διαμέρισμα πλήρους κυριότητας	80 τμ*30€=2400 40 τμ*50€= <u>2000</u> 4400	---
Δευτερεύουσα κατοικία πλήρους κυριότητα	---	80τμ*30€=2400 <u>/2</u> 1200
EIX	4800	2100
Ελάχιστο τεκμήριο διαβίωσης	2500	2500
Συνολικό ατομικό τεκμαρτό εισόδημα	11700	5800
Συνολικό τεκμαρτό οικογενειακό εισόδημα	17500	

2) Φορολόγηση του μεγαλύτερου ποσού μεταξύ πραγματικού και τεκμαρτού εισοδήματος ανά άτομο.

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Σύνολο πραγματικού καθαρού εισοδήματος	28900	37910
Συνολικό ατομικό τεκμαρτό εισόδημα	11700	5800
<i>Επιλογή του μεγαλύτερου ποσού μεταξύ πραγματικού και τεκμαρτού εισοδήματος</i>		
Ατομικό φορολογητέο εισόδημα	28900	37910

3) Υπολογισμός ύψους απαραίτητων αποδείξεων δαπανών για κατοχύρωση του αφορολογήτου:

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Συνολικό φορολογητέο εισόδημα	28900	37910
Ελάχιστες δηλωθείσες αποδείξεις δαπανών βάσει νόμου για κατοχύρωση του αφορολογήτου	12000*10%=1200 16900*30%= <u>5070</u> 6270	12000*10%=1200 25910*30%= <u>7773</u> 8973
Διαχωρισμός πραγματικών αποδείξεων που διαθέτουν οι φορολογούμενοι	15500*28900/66810 = 6704,83	15500*37910/66810 = 8795,17
Πρόστιμο λόγω έλλειψης αποδείξεων στο 10% επί της διαφοράς	6704,83>6270 ευρώ συνεπώς δεν υπάρχει έλλειμμα αποδείξεων	10%*(8973-8795,17) = 177,83

4) Υπολογισμός εκπτώσεων που μειώνουν το φορολογητέο εισόδημα

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Συνολικό φορολογητέο εισόδημα	28900	37910
<u>Μείον</u> Υποχρεωτικές εισφορές σε ταμείο ασφάλισης*	---	-2800
<u>Μείον</u> Έξοδα ιατρικής περίθαλψης*	-1740	-260
Καθαρό φορολογητέο εισόδημα	27160	34850

*Εκκίπτουν στο σύνολό τους

5) Υπολογισμός φόρου εισοδήματος με βάση την ισχύουσα κλίμακα.

ΥΠΟΧΡΕΟΣ (φορολογούμενος με 2 παιδιά)		
Καθαρό Εισόδημα	ΦΣ	Κύριος Φόρος
12000+3000=15000	0	0
4000-3000=1000	18	180
6000	24	1440
4000	26	1040
1160	32	371,20
27160		3031,20

ΣΥΖΥΓΟΣ (φορολογούμενη με 0 παιδιά)		
Καθαρό Εισόδημα	ΦΣ	Κύριος Φόρος
12000	0	0
4000	18	720
6000	24	1440
4000	26	1040
6000	32	1920
2850	36	1026
34850		6146

6) Υπολογισμός μειώσεων επί του φόρου

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
----------------	----------	---------

Δαπάνες νοσηλειών- νοσοκομειακής περίθαλψης	580*20%=116	---
Ασφάλιστρα ζωής* (1800*20%= 360)	360*28900/66810 = 155,72	360*37910/66810 = 204,28
Φροντιστήρια ανήλικου παιδιού (1500*20%=300 με περιορισμό τα 240€)*	240*28900/66810 = 103,81	240*28900/66810 = 136,19
Σύνολο εκπτώσεων επί του φόρου	375,53	340,47

*Η έκπτωση επί του φόρου, διαχωρίζεται αναλογικά του εισοδήματος και στους δύο συζύγους.

7) Υπολογισμός φόρου προς απόδοση: Συμψηφισμός εκπτώσεων φόρου, χαρτοσήμων ενοικίου, παρακρατήσεων χρήσης, προκαταβολών προηγούμενης και επόμενης χρήσης, τέλος επιτηδεύματος και έκτακτης εισφοράς.

Από τη χρήση 2010 και ύστερα, δύο επιπλέον έκτακτα μέτρα επιβάρυναν το φόρο εισοδήματος των φυσικών προσώπων, αυτό της έκτακτης εισφοράς αλληλεγγύης για δηλωθέντα εισοδήματα άνω των 12000€ και του τέλους επιτηδεύματος για τα φυσικά πρόσωπα που είχαν και την ιδιότητα του επαγγελματία, όπως η σύζυγος στο παράδειγμά μας.

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Κύριος φόρος	3031,20	6146
Συμπληρωματικός φόρος	12000*1,5%=180	18000*1,5%=270
Σύνολο κύριου και συμπληρωματικού φόρου	3211,20	6416
Μείον: Εκπτώσεις φόρου	-375,53	-340,47
Σύνολο φόρου	2735,67	6075,53
Πλέον: Χαρτόσημο μισθωμάτων	---	18000*3,6%= 648
Πλέον: Πρόστιμο ελλείμματος αποδείξεων	---	177,83
Πλέον: Έκτακτη εισφορά	28900*2%=578	37910*2%=758,20
Πλέον: Τέλος επιτηδεύματος	---	300
Πλέον: Προκαταβολή επόμενης χρήσης = Φόρος *55% - Παρακρατήσεις χρήσης	2735,67*55%- 450=1054,62	6075,53*55%- 2550=791,54
Μείον: Προκαταβολή προηγούμενης χρήσης	-1240	-2198
Μείον: Παρακρατήσεις χρήσης	-450	-2550
Σύνολο φόρου προς απόδοση	2678,29	4003,10

3.2.3 Για τη χρήση 2011

1) Υπολογισμός ατομικού και συνολικού τεκμαρτού εισοδήματος.

Σε αυτή τη χρήση, νομοθετήθηκε αύξηση των τεκμηρίων κατά 30% συγκριτικά με τον αντικειμενικό προσδιορισμό τεκμηρίων του 2010.

ΤΕΚΜΑΡΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΧΡΗΣΗΣ 2011

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Κύρια κατοικία- διαμέρισμα πλήρους κυριότητας	80 τμ*40€=3200 40 τμ*65€=2600 5800	---
Δευτερεύουσα κατοικία πλήρους κυριότητα	---	80τμ*40€=3200 /2 1600
EIX	7000	2800
Ελάχιστο τεκμήριο διαβίωσης	2500	2500
Συνολικό ατομικό τεκμαρτό εισόδημα	15300	6900
Συνολικό τεκμαρτό οικογενειακό εισόδημα	22200	

2) Φορολόγηση του μεγαλύτερου ποσού μεταξύ πραγματικού και τεκμαρτού εισοδήματος ανά άτομο.

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Σύνολο πραγματικού καθαρού εισοδήματος	28900	37910
Συνολικό ατομικό τεκμαρτό εισόδημα	15300	6900
<i>Επιλογή του μεγαλύτερου ποσού μεταξύ πραγματικού και τεκμαρτού εισοδήματος</i>		
Ατομικό φορολογητέο εισόδημα	28900	37910

3) Υπολογισμός ύψους απαραίτητων αποδείξεων δαπανών για κατοχύρωση του αφορολογήτου:

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Συνολικό φορολογητέο εισόδημα	28900	37910

Ελάχιστες δηλωθείσες αποδείξεις δαπανών βάσει νόμου για κατοχύρωση του αφορολογήτου	$28900 \cdot 25\% = 7225$	$37910 \cdot 25\% = 9477,50$
Διαχωρισμός πραγματικών αποδείξεων που διαθέτουν οι φορολογούμενοι	$15500 \cdot 28900 / 66810 = 6704,83$	$15500 \cdot 37910 / 66810 = 8795,17$
Πρόστιμο λόγω έλλειψης αποδείξεων στο 10% επί της διαφοράς	$10\% \cdot (7225 - 6704,83) = 52,02$	$10\% \cdot (9477,50 - 8795,17) = 68,23$

4) Υπολογισμός εκπτώσεων που μειώνουν το φορολογητέο εισόδημα

Συγχωνεύτηκαν με τις δαπάνες που εκπίπτουν από το φόρο εισοδήματος σύμφωνα με το άρθρο 38 του Ν.4024/2011.

5) Υπολογισμός φόρου εισοδήματος με βάση την ισχύουσα κλίμακα.

ΥΠΟΧΡΕΟΣ (φορολογούμενος με 2 παιδιά)		
Καθαρό Εισόδημα	ΦΣ	Κύριος Φόρος
$5000 + 4000 = 9000$	0	0
$7000 - 4000 = 3000$	10	300
4000	18	720
10000	25	2500
2900	35	1015
28900		4535

ΣΥΖΥΓΟΣ (φορολογούμενη με 0 παιδιά)		
Καθαρό Εισόδημα	ΦΣ	Κύριος Φόρος
5000	0	0
7000	10	700
4000	18	720
10000	25	2500
11910	35	4168,50
37910		8088,50

6) Υπολογισμός μειώσεων επί του φόρου

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Δαπάνες ιατρών	1740*10%=174	260*10%=26
Δαπάνες νοσηλειών- νοσοκομειακής περίθαλψης	580*10%=58	---
Ασφάλιστρα ζωής* (1800*10%= 180)	180*28900/66810 = 77,86	180*37910/66810 = 102,14
Ασφάλιση σε ταμείο ασφάλισης	---	2800*10% = 280
Φροντιστήρια ανήλικου παιδιού (1500*10%=150 με περιορισμό τα 100€)*	100*28900/66810 = 43,26	100*28900/66810 = 56,74
Σύνολο εκπτώσεων επί του φόρου	353,12	464,88

*Η έκπτωση επί του φόρου, διαχωρίζεται αναλογικά του εισοδήματος και στους δύο συζύγους.

7) Υπολογισμός φόρου προς απόδοση: Συμψηφισμός εκπτώσεων φόρου, χαρτοσήμων ενοικίου, παρακρατήσεων χρήσης, προκαταβολών προηγούμενης και επόμενης χρήσης, τέλος επιτηδεύματος και έκτακτης εισφοράς.

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Κύριος φόρος	4535	8088,50
Συμπληρωματικός φόρος	12000*1,5%=180	18000*3%=540
Σύνολο κύριου και συμπληρωματικού φόρου	4715	8628,50
Μείον: Εκπτώσεις φόρου	-353,12	-464,88
Σύνολο φόρου	4361,88	8163,62
Πλέον: Χαρτόσημο μισθωμάτων	---	18000*3,6%= 648
Πλέον: Πρόστιμο ελλείμματος αποδείξεων	52,02	68,23
Πλέον: Έκτακτη εισφορά	28900*2%=578	37910*2%=758,20
Πλέον: Τέλος επιτηδεύματος	---	500
Πλέον: Προκαταβολή επόμενης χρήσης = Φόρος *55% - Παρακρατήσεις χρήσης	4361,88*55%- 450=1949,03	8163,62*55%- 2550=1939,99
Μείον: Προκαταβολή προηγούμενης χρήσης	-1240	-2198
Μείον: Παρακρατήσεις χρήσης	-450	-2550
Σύνολο φόρου προς απόδοση	5250,93	7330,04

3.2.4 Για τη χρήση 2012

Το έτος 2012 ακολουθεί τα μέτρα που ίσχυαν κανονικά στη χρήση 2011 χωρίς ιδιαίτερες αλλαγές.

1) Υπολογισμός ατομικού και συνολικού τεκμαρτού εισοδήματος.

ΤΕΚΜΑΡΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΧΡΗΣΗΣ 2012

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Κύρια κατοικία- διαμέρισμα πλήρους κυριότητας	80 τμ*40€=3200 40 τμ*65€= <u>2600</u> 5800	---
Δευτερεύουσα κατοικία πλήρους κυριότητα	---	80τμ*40€=3200 <u>/2</u> 1600
EIX	7000	2800
Ελάχιστο τεκμήριο διαβίωσης	2500	2500
Συνολικό ατομικό τεκμαρτό εισόδημα	15300	6900
Συνολικό τεκμαρτό οικογενειακό εισόδημα	22200	

2) Φορολόγηση του μεγαλύτερου ποσού μεταξύ πραγματικού και τεκμαρτού εισοδήματος ανά άτομο.

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Σύνολο πραγματικού καθαρού εισοδήματος	28900	37910
Συνολικό ατομικό τεκμαρτό εισόδημα	15300	6900
<i>Επιλογή του μεγαλύτερου ποσού μεταξύ πραγματικού και τεκμαρτού εισοδήματος</i>		
Ατομικό φορολογητέο εισόδημα	28900	37910

3) Υπολογισμός ύψους απαραίτητων αποδείξεων δαπανών για κατοχύρωση του αφορολογήτου:

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Σύνολο φορολογητέο εισόδημα	28900	37910
Ελάχιστες δηλωθείσες αποδείξεις δαπανών βάσει νόμου για κατοχύρωση του αφορολογήτου	28900*25%=7225	37910*25%=9477,50

Διαχωρισμός πραγματικών αποδείξεων που διαθέτουν οι φορολογούμενοι	$15500 \cdot 28900 / 66810 = 6704,83$	$15500 \cdot 37910 / 66810 = 8795,17$
Πρόστιμο λόγω έλλειψης αποδείξεων στο 10% επί της διαφοράς	$10\% \cdot (7225 - 6704,83) = 52,02$	$10\% \cdot (9477,50 - 8795,17) = 68,23$

4) Υπολογισμός εκπτώσεων που μειώνουν το φορολογητέο εισόδημα

Συγχωνεύτηκαν με τις δαπάνες που εκπίπτουν από το φόρο εισοδήματος σύμφωνα με το άρθρο 38 του Ν.4024/2011.

5) Υπολογισμός φόρου εισοδήματος με βάση την ισχύουσα κλίμακα.

ΥΠΟΧΡΕΟΣ (φορολογούμενος με 2 παιδιά)		
Καθαρό Εισόδημα	ΦΣ	Κύριος Φόρος
$5000 + 4000 = 9000$	0	0
$7000 - 4000 = 3000$	10	300
4000	18	720
10000	25	2500
2900	35	1015
28900		4535

ΣΥΖΥΓΟΣ (φορολογούμενη με 0 παιδιά)		
Καθαρό Εισόδημα	ΦΣ	Κύριος Φόρος
5000	0	0
7000	10	700
4000	18	720
10000	25	2500
11910	35	4168,50
37910		8088,50

6) Υπολογισμός μειώσεων επί του φόρου

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Δαπάνες ιατρών	$1740 \cdot 10\% = 174$	$260 \cdot 10\% = 26$
Δαπάνες νοσηλειών- νοσοκομειακής	$580 \cdot 10\% = 58$	---

περίθαλψης		
Ασφάλιστρα ζωής* (1800*10%= 180)	180*28900/66810 = 77,86	180*37910/66810 = 102,14
Ασφάλιση σε ταμείο ασφάλισης	---	2800*10% = 280
Φροντιστήρια ανήλικου παιδιού (1500*10%=150 με περιορισμό τα 100€)*	100*28900/66810 = 43,26	100*28900/66810 = 56,74
Σύνολο εκπτώσεων επί του φόρου	353,12	464,88

*Η έκπτωση επί του φόρου, διαχωρίζεται αναλογικά του εισοδήματος και στους δύο συζύγους.

7) Υπολογισμός φόρου προς απόδοση: Συμψηφισμός εκπτώσεων φόρου, χαρτοσήμων ενοικίου, παρακρατήσεων χρήσης, προκαταβολών προηγούμενης και επόμενης χρήσης, τέλος επιτηδεύματος και έκτακτης εισφοράς.

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Κύριος φόρος	4535	8088,50
Συμπληρωματικός φόρος	12000*1,5%=180	18000*3%=540
Σύνολο κύριου και συμπληρωματικού φόρου	4715	8628,50
Μείον: Εκπτώσεις φόρου	-353,12	-464,88
Σύνολο φόρου	4361,88	8163,62
Πλέον: Χαρτόσημο μισθωμάτων	---	18000*3,6%= 648
Πλέον: Πρόστιμο ελλείμματος αποδείξεων	52,02	68,23
Πλέον: Έκτακτη εισφορά	28900*2%=578	37910*2%=758,20
Πλέον: Τέλος επιτηδεύματος	---	500
Πλέον: Προκαταβολή επόμενης χρήσης = Φόρος *55% - Παρακρατήσεις χρήσης	4361,88*55%- 450=1949,03	8163,62*55%- 2550=1939,99
Μείον: Προκαταβολή προηγούμενης χρήσης	-1240	-2198
Μείον: Παρακρατήσεις χρήσης	-450	-2550
Σύνολο φόρου προς απόδοση	5250,93	7330,04

3.2.5 Για τη χρήση 2013

Ο βασικός νόμος που διέπει τη φορολογία των εισοδημάτων που αποκτήθηκαν στη χρήση 2013 είναι ο Νόμος 4110/2013: «Ρυθμίσεις στη φορολογία εισοδήματος, ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Οικονομικών και λοιπές διατάξεις.»

1) Υπολογισμός ατομικού και συνολικού τεκμαρτού εισοδήματος.

ΤΕΚΜΑΡΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΧΡΗΣΗΣ 2013

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Κύρια κατοικία- διαμέρισμα πλήρους κυριότητας	80 τμ*40€=3200 40 τμ*65€= <u>2600</u> 5800	---
Δευτερεύουσα κατοικία πλήρους κυριότητα	---	80τμ*40€=3200 <u>/2</u> 1600
EIX	7000	2800
Ελάχιστο τεκμήριο διαβίωσης	2500	2500
Συνολικό ατομικό τεκμαρτό εισόδημα	15300	6900
Συνολικό τεκμαρτό οικογενειακό εισόδημα	22200	

2) Φορολόγηση του μεγαλύτερου ποσού μεταξύ πραγματικού και τεκμαρτού εισοδήματος ανά άτομο.

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Σύνολο πραγματικού καθαρού εισοδήματος	28900	37910
Συνολικό ατομικό τεκμαρτό εισόδημα	15300	6900
<i>Επιλογή του μεγαλύτερου ποσού μεταξύ πραγματικού και τεκμαρτού εισοδήματος</i>		
Ατομικό φορολογητέο εισόδημα	28900	37910

3) Υπολογισμός ύψους απαραίτητων αποδείξεων δαπανών για κατοχύρωση του αφορολογήτου:

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Συνολικό φορολογητέο εισόδημα	28900	37910
Συνολικό φορολογητέο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες	17500	5600
Ελάχιστες δηλωθείσες αποδείξεις δαπανών βάσει νόμου για κατοχύρωση του αφορολογήτου μόνο από μισθωτές υπηρεσίες (παρ. 1 άρθρο 9, Ν.4110/2013)	17500*25%=4375	5600*25%=1400

Διαχωρισμός πραγματικών αποδείξεων που διαθέτουν οι φορολογούμενοι	15500*17500/23100 = 11742,42	15500*37910/66810 = 3757,58
Πρόστιμο λόγω έλλειψης αποδείξεων στο 22% επί της διαφοράς	11742,42 > 4375 ευρώ συνεπώς δεν υπάρχει έλλειμμα αποδείξεων	3757,58 > 1400 ευρώ συνεπώς δεν υπάρχει έλλειμμα αποδείξεων

4) Υπολογισμός εκπτώσεων που μειώνουν το φορολογητέο εισόδημα

Συγχωνεύτηκαν με τις δαπάνες που εκπίπτουν από το φόρο εισοδήματος σύμφωνα με το άρθρο 38 του Ν.4024/2011.

5) Υπολογισμός φόρου εισοδήματος με βάση την ισχύουσα κλίμακα.

Στο νέο φορολογικό νόμο, τα εισοδήματα χωρίζονται και φορολογούνται κλιμακωτά με βάση την πηγή προέλευσή τους, χωριζόμενα σε τρεις διαφορετικές κλίμακες φορολογίας, στις οποίες δεν υπάρχει πλέον αφορολόγητο ποσό. Αυτό που ισχύει μόνο για τους μισθωτούς είναι μια μείωση του φόρου υπό τη μορφή εκπτώσεως που ξεκινά από τις 2100€ και μειώνεται καθώς αυξάνεται το φορολογούμενο εισόδημα, κινούμενη δηλαδή αντιστρόφως ανάλογα.

ΥΠΟΧΡΕΟΣ (φορολογούμενος με 2 παιδιά)		
<i>Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες (πίνακας I)</i>		
Καθαρό Εισόδημα	ΦΣ	Κύριος Φόρος
17500	22	3850 (Α)
<i>Εισόδημα από ενοίκια (πίνακας II)</i>		
Καθαρό Εισόδημα	ΦΣ	Κύριος Φόρος
11400	10%	1140 (Β)
28900		4990 (Α+Β)

ΣΥΖΥΓΟΣ (φορολογούμενη με 0 παιδιά)		
<i>Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες (πίνακας I)</i>		
Καθαρό Εισόδημα	ΦΣ	Κύριος Φόρος
5600	22	1232 (Α)

<i>Εισόδημα από ενοίκια (πίνακας II)</i>		
Καθαρό Εισόδημα	ΦΣ	Κύριος Φόρος
12000	10	1200
5460	33	1801,80
17460		3001,80 (B)
<i>Εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα (πίνακας III)</i>		
Καθαρό Εισόδημα	ΦΣ	Κύριος Φόρος
14850	26	3861 (Γ)
37910		8094,80 (A+B+Γ)

6) Υπολογισμός μειώσεων επί του φόρου εισοδήματος

Αξιοσημείωτο του νέου φορολογικού νόμου, όπως έχει ήδη προαναφερθεί είναι η κατάργηση σχεδόν όλων των φοροελαφρύνσεων, με εξαίρεση την ιατρική και νοσοκομειακή περίθαλψη που δηλώνεται στο υπό εξέταση παράδειγμα.

Σχετικά με τη μείωση φόρου που ξεκινά από τις 2100€, αυτή αφορά μόνο τα εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες. Συνεπώς για τον υπόχρεο με εισόδημα από την εν λόγω πηγή ύψους 17500€ (μικρότερο από τις 21000€), η αναλογούσα έκπτωση προσαρμόζεται στο ποσό του φόρου που αντιστοιχεί σε αυτό και μόνο το εισόδημα για να την εξαντλήσει, δηλαδή $17500 \cdot 22\% = 3850\text{€}$. Για τη σύζυγο που έχει εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες 5600€, το ποσό της μείωσης φόρου περιορίζεται σε $5600 \cdot 22\% = 1232\text{€}$.

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Μείωση φόρου λόγω εισοδήματος	3850	1232
Δαπάνες ιατρικής περίθαλψης	$1740 \cdot 10\% = 174$	$260 \cdot 10\% = 26$
Δαπάνες νοσηλειών- νοσοκομειακής περίθαλψης	$580 \cdot 10\% = 58$	---
Σύνολο εκπτώσεων επί του φόρου	4082	1258

7) **Υπολογισμός φόρου προς απόδοση:** Συμψηφισμός εκπτώσεων φόρου, χαρτοσήμων ενοικίου, παρακρατήσεων χρήσης, προκαταβολών προηγούμενης και επόμενης χρήσης, τέλος επιτηδεύματος και έκτακτης εισφοράς.

¹⁸ Πρώτος συντελεστής φορολόγησης κλίμακας μισθωτών και συνταξιούχων

(ποσά σε ευρώ)	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ
Κύριος φόρος	4990	8094,80
Συμπληρωματικός φόρος	12000*1,5%=180	18000*3%=540
Σύνολο κύριου και συμπληρωματικού φόρου	5170	8634,80
Μείον: Εκπτώσεις φόρου	-4082	-1258
Σύνολο φόρου	1088	7376,80
Πλέον: Χαρτόσημο μισθωμάτων	---	18000*3,6%= 648
Πλέον: Πρόστιμο ελλείμματος αποδείξεων	---	---
Πλέον: Έκτακτη εισφορά	28900*2%=578	37910*2%=758,20
Πλέον: Τέλος επιτηδεύματος	---	650
Πλέον: Προκαταβολή επόμενης χρήσης = Φόρος *55% - Παρακρατήσεις χρήσης	1088*55%- 450=148,40	7376,80*55%- 2550=1507,24
Μείον: Προκαταβολή προηγούμενης χρήσης	-1240	-2198
Μείον: Παρακρατήσεις χρήσης	-450	-2550
Σύνολο φόρου προς απόδοση	124,40	6192,24

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Όπως έγινε κατανοητό στην παρούσα εργασία, ο φορολογικός νόμος πέρασε και περνάει από διάφορες διακυμάνσεις ανάλογα με τις εισπρακτικές ανάγκες του κράτους και την πορεία των δημοσιονομικών δαπανών.

Το φορολογικό σύστημα, ως προς τον τρόπο λειτουργίας και τις διαδικασίες που το χαρακτηρίζουν, παραμένει το ίδιο, με τους συντελεστές και τις πρακτικές λεπτομέρειες να τροποποιούνται προκειμένου κάθε έτος να καλύπτεται ένα μεγάλο μέρος των κρατικών εσόδων. Η γενική προσπάθεια όλων αυτών των νομοθετικών αλλαγών που παρουσιάστηκαν την πενταετία 2009-2013 είχαν ως στόχο την απλοποίηση των διαδικασιών φορολόγησης, με κυριότερο παράδειγμα την ενοποίηση των δαπανών που μειώναν το φορολογητέο εισόδημα και το φόρο εισοδήματος.

Από την άλλη, ενισχύθηκε το μέτρο των τεκμηρίων με βάση το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού προκειμένου να εφαρμοστεί με μεγαλύτερη ακρίβεια το πόθεν έσχες στα δηλωθέντα εισοδήματα των φυσικών προσώπων και να εντοπιστούν περιπτώσεις φοροδιαφυγής εισοδήματος. Αυτό που διαφαίνεται είναι ότι το φορολογικό σύστημα ενισχύει και καλύπτει «κενά» που είχε στο παρελθόν με τη

θέσπιση νέων μέτρων, προκειμένου από τη μια να διασταυρώσει τα εισοδήματα που δηλώνονται από την άλλη να τεκμηριώνουν αυτά τον τρόπο ζωής των φορολογουμένων. Η γενικότερη διάθεση του νομοθέτη είναι να δημιουργηθεί ένα σύστημα φορολόγησης που να είναι πιο απλό στον υπολογισμό του και να προκαλεί φόρους κατά δίκαιο τρόπο: όσοι έχουν περισσότερα πραγματικά εισοδήματα ή δεν καλύπτουν το πόθεν έσχες, να πληρώνουν περισσότερους φόρους.

Κατά τα υπόλοιπα, διατηρήθηκε το μέτρο των αποδείξεων για κατοχύρωση του αφορολογήτου ως βασικό κίνητρο να ζητούν οι φορολογούμενοι αποδείξεις από τους επαγγελματίες, ενώ μειώθηκε σημαντικά το ποσοστό μείωσης του φόρου από τις φοροελαφρύνσεις. Από την πλευρά της αύξησης του αφορολογήτου ποσού λόγω των προστατευόμενων μελών, η φορολογική νομοθεσία εμφάνισε σημαντική διακύμανση. Όσο αυξάνονταν οι φόροι, αυξάνονταν και τα ποσά του αφορολογήτου από αυτή την αιτία, με τελικά την πλήρη κατάργησή του το 2013 και την αντικατάστασή του με έναν κεφαλικό ποσό μείωσης φόρου για τα εισοδήματα μόνο που προκύπτουν από μισθούς και συντάξεις.

Πολύ βασική επίπτωση της οικονομικής κρίσης που ανέβασε κατακόρυφα το ύψος των φόρων είναι τα έκτακτα μέτρα της εισφοράς αλληλεγγύης και του τέλους επιτηδεύματος, που επηρέασαν σημαντικά το φόρο εισοδήματος, με τον ΕΕΤΗΔΕ να επιβαρύνει γενικότερα το εισόδημα του νοικοκυριού. Τα τρία αυτά μέτρα υπολογίστηκαν και εφαρμόστηκαν ταυτόχρονα με κατακόρυφη αύξηση του φόρου στα πλαίσια ενός μεσοπρόθεσμου προγράμματος δημοσιονομικής πολιτικής 2012-2015 από την υπογραφή ενός εκ των μνημονίων με τους ξένους δανειστές.

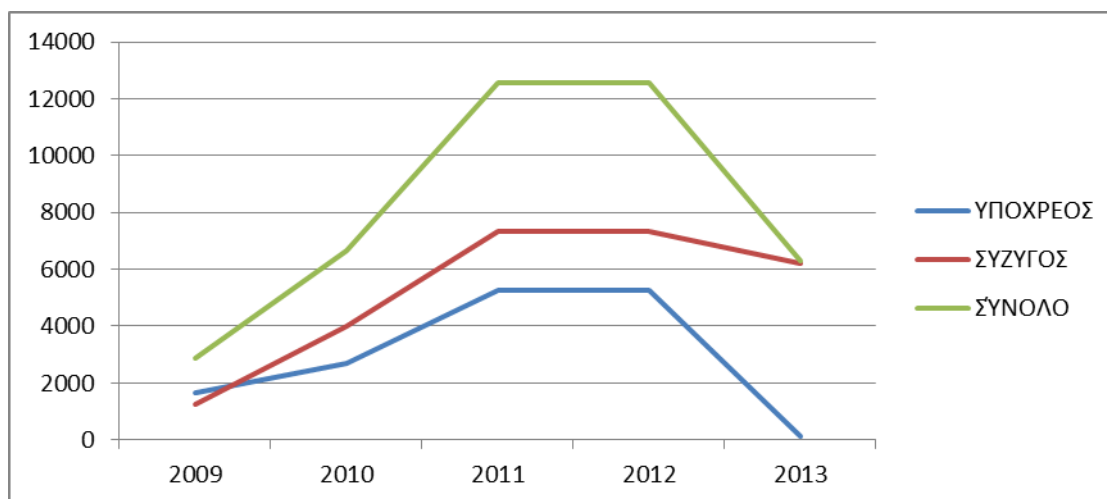
Από πλευράς αριθμητικών ποσών, όπως παρουσιάστηκε τόσο θεωρητικά όσο και πρακτικά, τα φορολογικά μέτρα έγιναν σκληρότερα διαχρονικά και προκάλεσαν περισσότερους φόρους στα φυσικά πρόσωπα καθώς η οικονομική κρίση ήταν εντονότερη και η ανάγκη για είσπραξη φόρων και γενικότερη οικονομική λιτότητα πιο σημαντικές. Αυτό το συμπέρασμα φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα, όπου εμφανίζει συγκεντρωτικά την πορεία των φόρων που πλήρωσε η οικογένεια του πρακτικού παραδείγματος, χρησιμοποιώντας ακριβώς τα ίδια αριθμητικά δεδομένα και εφαρμόζοντάς τα στο φορολογικό νόμο όπως ίσχυε σε κάθε χρήση.

ΕΤΗ	ΥΠΟΧΡΕΟΣ	ΣΥΖΥΓΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ
2009	1657,41	1234,32	2891,73

2010	2678,29	4003,10	6681,39
2011	5250,93	7330,04	12580,97
2012	5250,93	7330,04	12580,97
2013	124,40	6192,24	6316,64

Όπως γίνεται κατανοητό η αύξηση των φόρων ξεκίνησε το 2010 με τον Ν.3842/2010 ύστερα από απαίτηση των ξένων δανειστών να αυξηθεί η φορολογία ως ένα άμεσο μέτρο δημοσιονομικής πολιτικής κάλυψης των κρατικών δαπανών, γεγονός που εντάθηκε κυρίως τα έτη 2011 και 2012 με τους Ν.3986/2011 και Ν. 4024/2011, ειδικά με την επιβολή των έκτακτων φορολογικών επιβαρύνσεων.

Το έτος 2013 τα μέτρα έγιναν πιο ήπια, καθώς η χώρα βρίσκεται σε καθεστώς λιτότητας, έχουν μειωθεί σημαντικά οι δημοσιονομικές δαπάνες και το ύψος των αμοιβών του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Αποτέλεσμα των ανωτέρω επιλογών είναι μια εξομάλυνση του φορολογικού συστήματος, με τη διασπορά των συντελεστών φορολόγησης ανά πηγή προέλευσης εισοδήματος να προκαλεί λιγότερους φόρους για τη χρήση 2013 και εφόσον δεν ψηφιστούν περαιτέρω νέες αλλαγές.

Οι συνέπειες των φορολογικών αλλαγών φαίνονται και διαγραμματικά. Οι φόροι που επιβαρύνουν τον υπόχρεο και τη σύζυγο αυξάνονται το 2010 και κλιμακώνονται τα έτη 2011 και 2012, ενώ μειώνονται αισθητά τη χρήση 2013, αλλά σίγουρα είναι υψηλότεροι από τη χρήση 2009.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η οικονομική ύφεση που ξεκίνησε το 2009 και συνεχίζεται στη χώρα μας είχε άμεση συνέπεια μια σωρεία αλλαγών στο φορολογικό σύστημα, όπως αυτό παρουσιάστηκε στην παρούσα εργασία. Ειδικά τα φυσικά πρόσωπα επιβαρύνθηκαν με ένα σύνολο υψηλών τακτικών φόρων, αλλάζοντας τους φορολογικούς συντελεστές και περιορίζοντας τις φοροελαφρύνσεις, καθώς και με μια σωρεία έκτακτων φόρων που μείωσαν ακόμα περισσότερο το διαθέσιμο προς κατανάλωση εισόδημα.

Στην παρούσα εργασία έγινε προσπάθεια να περιγραφεί το νομοθετικό πλαίσιο του φορολογικού συστήματος που εφαρμόζεται στην Ελλάδα και επιβάλλεται στα εισοδήματα των φυσικών προσώπων. Έγινε αναφορά στον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος όπως είχε διαμορφωθεί με το Ν.2238/1994, προκειμένου να αναλυθούν όλες οι αλλαγές στο περιεχόμενο και στα άρθρα του την πενταετία 2010-2013, με σκοπό να παρουσιαστεί το νομοθετικό υπόβαθρο υπολογισμού του φόρου εισοδήματος.

Κατά την πρακτική εφαρμογή των ανωτέρω νόμων, παρουσιάστηκε ένα αριθμητικό παράδειγμα μιας μέσης ελληνικής οικογένειας με δύο παιδιά, τα δεδομένα της οποίας εφαρμόστηκαν στην υπό εξέταση πενταετία προκειμένου να υπολογιστεί ο φόρος εισοδήματος που αναλογεί.

Τέλος, εξήχθησαν συμπεράσματα σχετικά με την πορεία των φορολογικών αλλαγών συγκρίνοντας νομοθετικό πλαίσιο με πρακτική εφαρμογή, προκειμένου να γίνει κατανοητό πως οι οικονομικές συγκυρίες που επικρατούν έχουν άμεσο αντίκτυπο στον υπολογισμό των φόρων, ως μέτρο δημοσιονομικής πολιτικής. Έγινε αντιληπτό ότι όσο η οικονομική κρίση εντείνεται, τόσο αυξάνεται το επίπεδο φορολόγησης, προκειμένου το κράτος να επιτύχει τα έσοδα που επιθυμεί για να καλύψει τα αντίστοιχα έξοδα με ανάλογη επιβάρυνση στα εισοδήματα των φυσικών προσώπων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

- Γιάννης Βαρουφάκης, «Κρίσης Λεξιλόγιο», Εκδόσεις Ποταμός
- J.Stiglitz «Οικονομική του δημόσιου τομέα», Εκδ: Κριτική Επιστημονική Βιβλιοθήκη 1992
- Χρήστος Δ. Μελάς, «Δηλώστε έξυπνα 2012», εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα
- Χ. Παύλου – Ι. Γκούρλιας, «Φορολογική Δήλωση 2010, πρακτικός οδηγός συμπλήρωσης για φυσικά πρόσωπα, προσωπικές και ανώνυμες εταιρίες»
- Γ.Α. Κορομομηλάς, «Φορολογικές Δηλώσεις 2010», εκδ taxadvisors, 2010
- Ν. Σγουρινάκης – Β. Μιχελάκης – Λ. Στεφανής, «Δηλώσεις φυσικών προσώπων οικονομικού έτους 2011», περιοδικό «Η Επιχείρηση»

Άρθρα

- Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος: «Η κρίση της ελληνικής οικονομίας και η αντιμετώπιση της» (<http://www.oe-e.gr/publ/ecocr/ecocr.pdf>)
- Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία: Δελτίο Τύπου στις 14/3/2013 σχετικά με έρευνα στο εργατικό δυναμικό για το τρίμηνο Δ του 2012. (www.statistics.gr)
- Εφημερίδα Το Έθνος: «Οι Έλληνες, η κρίση και οι δρόμοι της φυγής», 28/1/2013.
(<http://www.ethnos.gr/entheta.asp?catid=25861&subid=2&pubid=63608646>)
- Εφημερίδα Το Έθνος: «Ανακεφαλαιοποίηση μετ' εμποδίων», 10/4/2013

Ιστοσελίδες

- Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος: www.oe-e.gr
- Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία: www.statistics.gr
- Λογιστικός κόμβος: www.taxheaven.gr
- Εθνικό Τυπογραφείο: <http://www.et.gr>